Львівський професійний коледж
готельно-туристичного та ресторанного сервісу

ЗАТВЕРДЖУЮ
Заступник директора з НМР
_____ Марія СКОРОБОГАТА
26 серпня 2025 р.

Методичні рекомендації для проведення практичних занять з дисципліни «Основи фінансової грамотності»

Спеціальність «Харчові технології»
Освітньо-професійний ступінь фаховий молодший бакалавр
Освітньо-професійна програма «Харчові технології»

Підготувала:
Викладач Мельник О.О.

Погоджено на засіданні циклової комісії викладачів професійно-теоретичної підготовки та майстрів виробничого навчання ресторанного сервісу
Протокол № 01 від 26 серпня 2025 р.

Голова циклової комісії _____ Марта ПОЛІЩАК

Львів 2025

Ім’я

Дата

ЗАВДАННЯ ДЛЯ СТУДЕНТІВ: ОСНОВНІ ПРИНЦИПИ ЗАРОБІТКУ ГРОШЕЙ

1. Перед заняттям перегляньте сторінки з завданнями для студентів та зверніть увагу на основні теми та ідеї.

2. Використовуйте відведені сторінки для запису основних тез та ідей, висвітлених під час заняття.

3. Обов'язково збережіть документ з відповідною назвою в особистому робочому кабінеті, щоб скористатись ним пізніше.

Дискусія: Функції грошей

Бартер: обмін товарами або послугами без використання грошей. Але людство винайшло та обрало гроші, **і ось для чого:**

1. Три речі, які нам можуть забезпечити гроші:

2. Дев’ять характеристик грошей:

З чим ми асоціюємо поняття «гроші»

Напишіть абзац, у якому наступні поняття будуть представлені у відповідному контексті:

- **Заробіток:** гроші, отримані в якості оплати за виконану роботу;
- **Оплата за виконану роботу:** гроші, що виплачуються працівнику за виконану роботу. Зазвичай це погодинна або щоденна оплата праці, або на умовах відрядної заробітної плати;
- **Фіксована зарплата:** гроші, виплачені працівнику за виконану роботу. Зазвичай один або два рази в місяць або у річному обчисленні, незалежно від відпрацьованих годин;
- **Готівка:** паперові гроші або монети;
- **Заощадження:** гроші, відкладені з наміром використати їх в майбутньому, зазвичай на банківський рахунок, який дає можливість заробити шляхом нарахування відсотків;
- **Відсотки (або проценти):** це гроші зароблені або сплачені за використання грошей інших осіб. Наприклад, виплата процентів банком власнику ощадного рахунку;
- **Інвестиції:** вкладення фінансів в актив, який через деякий час може дати прибуток (регулярний чи одноразовий);
- **Дохід:** гроші, отримані у формі оплати за виконану роботу, фіксованої заробітної оплати, відсотків, або повернення інвестицій. (Чим відрізняється дохід від прибутку: дохід — це всі грошові кошти, отримані за певний період часу; прибуток — різниця між доходами і витратами).

Пишіть речення таким чином, щоб продемонструвати ваше розуміння кожного поняття. Опишіть поняття у такий спосіб, щоб вони були чітко зрозумілими навіть особі, яка ніколи не чула такого поняття. Виконуючи це завдання, пишіть від імені головного героя у міні-розповіді, або вигадайте уявного героя.

Зразок абзацу:

*Мій **заробіток** складає **зарплата**, яку я отримую, працюючи в басейні. Частину своєї зарплати я зберігаю **готівкою**, решту я зберігаю в банку як свої **заощадження**. Це дозволяє мені отримувати **проценти**, а отже, і збільшувати суму загального **доходу**. Коли я почну працювати за своєю професією, я буду отримувати **заробітну плату**, а також буду відкладати гроші з метою **інвестування** цих коштів.*

Напишіть свій абзац тут:

Робота в групах: Заробіток грошей

Перш ніж витратити гроші, навіть на найважливіші речі, людям потрібно їх заробити.

КРОК 1

Проведіть мозковий штурм, щоб визначити різні способи заробітку грошей. Обов'язково зазначте, чи потрібні підготовка або певний диплом для виконання тієї чи іншої роботи. Наприклад, ви можете розглянути можливість працевлаштування рятівником в громадському басейні, однак для цієї роботи необхідно бути атестованим.

КРОК 2

Розділіть згадані способи заробітку грошей на кілька категорій. Нижче наведені категорії для прикладу:

- Робота на подвір'ї — покосити газон, зібрати листя, розчистити сніг лопатою, очистити ринви на даху;
- Допомога сусідам — вигуляти собаку, покосити газон, забрати дитину з садка;
- Заробіток онлайн — репетиторство онлайн, ведення блогу;
- Робота в домі — виконати різні види робіт по дому (домашній майстер);

- Робота в магазині або ресторані — продавцем, офіціантом, баристою тощо;
- Заощадження грошей та інвестування, наприклад, на ощадному рахунку або у коробці під ліжком (що не рекомендується робити!)

КРОК 3

Розробіть презентацію, або виконайте це завдання у визначеній викладачем формі:

- Опишіть чотири і більше категорій заробітку грошей;
- Обґрунтуйте, чому ці способи є хорошими видами заробітку грошей;
- За можливості, надайте інформацію щодо орієнтовної заробітної плати, яку може отримувати особа. Наприклад, ви можете знайти інформацію щодо звичайної ставки для няні, що доглядає за дітьми, або рятувальника, садівника, або суму мінімальної заробітної плати у вашому регіоні.

Створіть брошуру, або представте інформацію у визначеній викладачем формі, використовуючи програмне забезпечення для створення презентацій на чотирьох слайдах. Якщо у вас немає можливості використовувати програмне забезпечення, складіть аркуш паперу два рази, щоб утворилося чотири секції та запишіть ваші ідеї на кожному утвореному квадраті.

Ім’я

Дата

ТЕСТ: ОСНОВНІ ПРИНЦИПИ ЗАРОБІТКУ ГРОШЕЙ

Прочитайте уважно кожне запитання та виберіть найкращу відповідь.

1 Що з наведеного НЕ є функцією грошей?

- [ ] Засіб накопичення
- [ ] Міра вартості
- [ ] Спосіб ускладнення торгівлі
- [ ] Посередник в обміні

2 Що таке бартер?

- [ ] Торгуватися задля отримання найкращої ціни на товар
- [ ] Домовленість щодо оплати праці в понаднормовий час
- [ ] Брати позику для того, що сплатити борги
- [ ] Обмін товарів між двома людьми

3 Що з наведеного є бажанням, а НЕ потребою (необхідністю)?

- [ ] Захист
- [ ] Спортивний светр
- [ ] Турбота про здоров’я
- [ ] Їжа

4 Що з наведеного є способом заробітку грошей?

- [ ] Отримання заробітної плати за виконану роботу
- [ ] Виграш у лотерею
- [ ] Крадіжка
- [ ] Отримання спадщини

Ім’я

Дата

ЗАВДАННЯ ДЛЯ СТУДЕНТІВ: КАР’ЄРА ТА ОПЛАТА ПРАЦІ

1. Перед заняттям перегляньте сторінки з завданнями для студентів та зверніть увагу на основні теми та ідеї.

2. Використовуйте відведені сторінки для запису основних тез та ідей, висвітлених під час заняття.

3. Обов'язково збережіть документ з відповідною назвою в особистому робочому кабінеті, щоб скористатись ним пізніше.

Дискусія: Життя – дорога справа

1. На що ви витрачаєте гроші? Які ваші основні витрати?

2. Які великі витрати ви можете передбачити на майбутнє?

Цілі та кар’єра

Складіть список особистих цілей у лівій частині таблиці та потенційних професій (варіантів кар’єри) у правій. Скористайтеся наведеними нижче веб-сайтами для проведення дослідження. Знайдіть такі професії, які мають потенціал заробітку, необхідний для досягнення ваших життєвих цілей. Перевірте, чи узгоджуються обрані професії з вашими цілями.

Особисті цілі Що я хочу в житті?	**Потенційні варіанти кар’єри** Як я можу отримати таку кар’єру?

Підбірка сайтів з пошуку вакансій

- **Гурт** https://gurt.org.ua/
- **Work.UA** https://www.work.ua/
- **Happy Monday** https://happymonday.ua/
- **Robota.UA** https://rabota.ua/ua
- **Громадський простір** https://www.prostir.ua/category/jobs/
- **Lobby X** https://thelobbyx.com/
- **Career Hub** https://work.careerhub.in.ua/

Додатково пропонуємо вам пройти тест на освітньому порталі Освіта.Дія, який допоможе розібратись із тим як ви приймаєте рішення і сприймаєте навколишній світ, а також з тим, який вид діяльності приноситиме вам найбільше задоволення.

Тест містить 94 запитання

Орієнтовна тривалість проходження ~30 хв

Тест: https://osvita.diia.gov.ua/prof-orientation-quiz

Ім’я

Дата

ТЕСТ: КАР’ЄРА ТА ОПЛАТА ПРАЦІ

Прочитайте уважно кожне запитання та виберіть найкращу відповідь.

1 **З наведених нижче життєвих цілей, яка є зазвичай найдорожчою?**

- ☐ Оплата навчання в коледжі
- ☐ Володіння власним будинком
- ☐ Виховання дитини
- ☐ Заощадження на пенсію

2 **Що з зазначеного вважається непередбачуваними витратами?**

- ☐ Подальша освіта
- ☐ Довготривале лікування хвороби
- ☐ Догляд за дитиною
- ☐ Оренда автомобіля

3 **Що з переліченого не є сайтом з пошуку вакансій?**

- ☐ Work.UA, Robota.UA
- ☐ Hotline.UA, Sweet.TV
- ☐ Громадський простір, Гурт
- ☐ Lobby X, Happy Monday

4 **Яке з тверджень є вірним?**

- ☐ Планування довгострокових цілей не настільки важливе, як визначення щоденних витрат;
- ☐ Особисті прагнення та цілі повинні узгоджуватися з фінансовими перспективами вибраної кар’єри;
- ☐ Фінансова безпека завжди важливіша, ніж кар’єрні інтереси та відчуття задоволеності від професійної діяльності;
- ☐ Перш ніж планувати довгострокові цілі, потрібно забезпечити щоденні життєві витрати.

Ім’я

Дата

ЗАВДАННЯ ДЛЯ СТУДЕНТІВ: ПОДАТКИ ТА ПІЛЬГИ

1. Перед заняттям перегляньте сторінки з завданнями для студентів та зверніть увагу на основні теми та ідеї.

2. Використовуйте відведені сторінки для запису основних тез та ідей, висвітлених під час заняття.

3. Обов'язково збережіть документ з відповідною назвою в особистому робочому кабінеті, щоб скористатись ним пізніше.

Дослідження: Які бувають податки?

1. Дайте відповідь на питання хто сплачує податки:

2. Користуючись Інтернетом, складіть список товарів, при купівлі яких сплачують акцизний податок:

3. Складіть список того, на що спрямовуються податки на доходи фізичних осіб:

Зарплата Наталії

Наталія нещодавно влаштувалася на нову роботу і зараз вона побачить свою першу платіжну відомість, в якій міститься вся інформація про її зарплату. Вона знає, що їй платять щомісяця, і очікує побачити 15 000 грн в чеку. Однак, Наталія засмучена тим, що в її першому чеку на отримання зарплати зазначена сума, значно менша за 15 000 грн. Використовуйте платіжну відомість Наталія, щоб дати відповіді на запитання.

Компанія «ABC»

Ім'я та прізвище працівника		Період	Дата
Наталія		31 жовтня – 30 листопада	30 листопада
Дохід	**Загальна сума**	**Відрахування**	
Нарахована зарплата	15 000	Військовий збір (1,5%)	225 грн
		Податок на дохід (ПДФО - 18%)	2700 грн
Нарахована зарплата		**Загальна сума відрахувань**	**До виплати (чистий дохід)**
15 000 грн		2925 грн	12075 грн

1. Яка валова (нарахована) зарплата Наталії?

2. Яка чиста зарплата Наталії?

3. Чим пояснюється різниця між тим, що Наталія очікувала отримати і тим, що вона насправді отримала?

4. Які податки були утримані з зарплати Наталія?

Опишіть різні види податків у таблиці, наведеній нижче.

Податок	Опис

Робота в групах: Пільги найманим працівникам

Прочитайте сценарії пропозицій працевлаштування. Розгляньте переваги та недоліки кожної пропозиції.

Пропозиція роботи 1: Матвій

Матвій щойно закінчив навчання та отримав диплом спеціаліста з електроніки. Він звернувся до трьох різних компаній і отримав пропозиції про роботу від двох із них.

Перша компанія

Пропонує 50 грн за годину роботи та безкоштовне додаткове навчання. Якщо він погодиться, то щороку буде мати оплачувані відпустки. Йому нададуть медичне забезпечення, зокрема покриття стоматологічного, офтальмологічного обслуговування, а також оплату фітнес занять. Компанія проводить щорічний пікнік, святкові обіди та організовує щомісячні обіди для співробітників. Генеральний директор хоче, щоб співробітники відчували, що вони сім'я.

Друга компанія

Пропонує Матвію 100 грн за годину. Він працюватиме за графіком по змінах і працюватиме шість днів на тиждень, в різні дні кожного тижня. Він не матиме фіксованих вихідних, але буде отримувати вдвічі більшу оплату праці за годину, працюючи в неділю або святкові дні. Ця компанія має програму розподілу прибутків і буде сплачувати внески до страхової, а їхній пакет медичного забезпечення передбачає базове покриття.

Пропозиція роботи 2: Тетяна

Тетяна нещодавно отримала ступінь бакалавра з управління охороною здоров'я та шукає роботу менеджера з охорони здоров'я. Вона розглядає два варіанти.

Перший варіант: це робота в невеликій групі лікарів у приватній практиці.

Другий варіант: робота в якості помічника керівника охорони здоров'я у великій лікарні.

Лікарі запропонували Тані роботу штатного працівника з оплатою праці 100 грн за годину. У неї будуть вихідні та 24 дні оплачуваної відпустки на рік, час якої вона може вибирати сама, а також їй подобається невимушена та дружня атмосфера невеликої лікарської практики. Лікарня належить великій корпорації, яка пропонує повний пакет медичного обслуговування.

Також є можливість кар'єрного росту. Вихідні дні та 24 дні відпустки оплачуються. Початкова зарплата Тані встановлюється на рік, і вона може претендувати на участь у корпоративній програмі скорочення боргів для студентів.

Пропозиція роботи 3: Артем

Артем нещодавно отримав ступінь молодшого спеціаліста з екології та хоче стати лісником. Влітку Артем планує працювати доглядачем парку.

Він може працювати в парку, що знаходиться по сусідству від нього, за 60 грн на годину. Надаються медичні пільги, також Артему сказали, що деякі вихідні оплачувані, однак скільки – незрозуміло. Можливо, восени він зможе працювати меншу кількість годин, щоб продовжити навчання, не залишаючи роботу в парку. Якщо він залишиться, парк профінансує програму додаткового навчання для нього, і зрештою, він матиме можливість отримати пільги, що забезпечуються громадою.

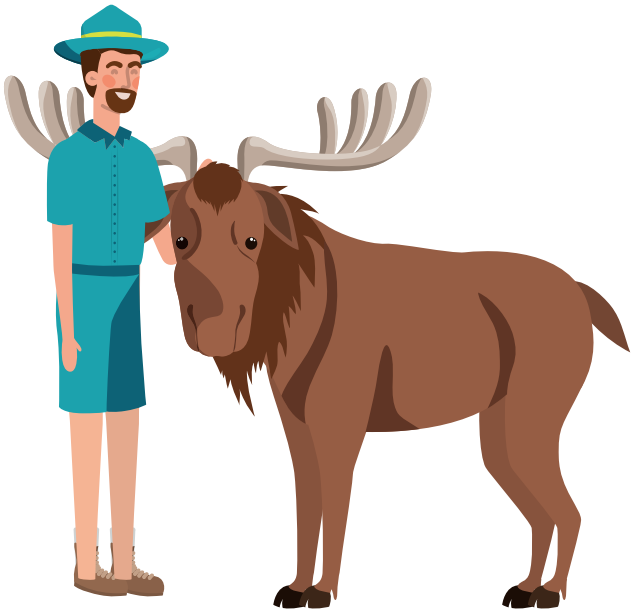

Іншою можливістю працевлаштування для Артема є робота в національному парку влітку. Він матиме два вихідних на тиждень, але не у вихідні дні. Оскільки це програма на літній час, Артему потрібно буде повторно подавати заявку на працевлаштування щороку, також святкові дні не оплачуються та немає оплачуваної відпустки. Є можливість безоплатного проживання на території парку. Погодинна оплата праці становитиме 80 грн на годину.

Пропозиція роботи	Які пільги надаються працівникам?	Які переваги та недоліки?
Пропозиція роботи 1: Матвій		

Пропозиція роботи 2: **Тетяна**		
Пропозиція роботи 3: **Артем**		

Що б ви обрали?

1. Ви б більше хотіли мати вищу заробітну платню зараз чи мати можливість інвестувати у ваше майбутнє?

2. Що для вас важливіше – оплачувані відпустки чи пільги (винагороди), що не оподатковуються?

3. Якби ви повинні були зробити вибір, що б ви обрали – роботу у компанії з довгостроковими пільгами чи роботу у компанії з чудовою робочою атмосферою?

Ім’я

Дата

ТЕСТ: ПОДАТКИ ТА ПІЛЬГИ

Прочитайте уважно кожне запитання та виберіть найкращу відповідь.

1 Що таке валова заробітна плата?

- [ ] Сума податку, що сплачується на соціальне забезпечення
- [ ] Сума, яка утримується з вашої зарплати
- [ ] Гроші, які ви заробили до відрахувань податків
- [ ] Сума грошей, яку ви принесете додому

2 Що таке чиста заробітна плата?

- [ ] Те, що ви сплачуєте у формі податків
- [ ] Ваші відрахування
- [ ] Гроші, які ви принесете додому за вирахуванням податків
- [ ] Те саме, що і ваша заробітна плата

3 Що з зазначеного належить до непрямого податку?

- [ ] Роялті
- [ ] Податки на нерухомість
- [ ] Податки на доходи фізичних осіб
- [ ] Податок на додану вартість (ПДВ)

4 Який буде розмір податку від зарплати 20 000 грн?

- [ ] 3000 грн
- [ ] 300 грн
- [ ] 3900 грн
- [ ] 3600 грн

5 **На фінансування чого НЕ спрямовуються податки в Україні?**

- [ ] Військове забезпечення
- [ ] Лікарні та заклади освіти
- [ ] Зарплати депутатам місцевих рад
- [ ] Зарплати депутатам ВРУ

Ім’я

Дата

ЗАВДАННЯ ДЛЯ СТУДЕНТІВ: МІЙ ПЛАН ЗАОЩАДЖЕНЬ

Запишіть відповіді на наступні запитання та **знайдіть необхідну інформацію** для складання особистого плану заощаджень, який відображає ваші цілі.

Завдання 1

Сформулюйте цілі з накопичення коштів за методом SMART на 5 років, 10 років та 20 років (всього три цілі). Над кожною записаною ціллю напишіть S-M-A-R-T для перевірки наскільки кожна ціль є РОЗУМНОЮ та відповідає характеристикам за методом SMART (Конкретна, Вимірна, Досяжна, Значима та Обмежена в часі). Оцініть скільки грошей потрібно на кожну ціль

Запишіть відповідь тут

Завдання 2

Дізнайтеся інформацію про вісім депозитних рахунків, включаючи місцеві та Інтернет-банки, а також депозитні сертифікати і один рахунок грошового ринку. Перелічіть їх тут. Запишіть усю необхідну інформацію, щоб зрозуміти, на яких умовах працює кожен рахунок: процентні ставки, характеристики, умови зняття, мінімальний баланс та інші додаткові вимоги.

Рахунки	Процентна ставка	Характеристики	Умови зняття	Мінімальний баланс	Інші вимоги

Рахунки	Процентна ставка	Характеристики	Умови зняття	Мінімальний баланс	Інші вимоги

Завдання 3

Запишіть інформацію, яка вам потрібна для відкриття депозитного рахунку. Опишіть кроки, які ви повинні зробити для цього.

Завдання 4

Скільки грошей вам потрібно буде відкладати щомісяця, щоб досягти визначені вами цілі? Обдумайте відповідь на це запитання з урахуванням вашої теперішньої роботи, потенційної кар'єри та зміни в рівні доходів. Використовуйте дані, які ви отримали раніше для визначення реалістичної оцінки.

Примітка: ви можете скористатися онлайн – калькулятором заощаджень!

Ціль на 5 років:

Ціль на 10 років:

Ціль на 20 років:

Завдання 5

Опираючись на ваші розрахунки, чи можете ви сказати, що ваші цілі реалістичні? Якщо необхідно, як ви можете скоригувати ваші цілі?

Завдання 6

Скористайтеся правилом 72 для обчислення кількості часу, яка вам знадобиться, щоб подвоїти ваші заощадження. На основі цих результатів, поясніть чому важливо продовжувати додавати кошти на депозитний рахунок.

Ім’я | Дата

ЧЕКЛИСТ: МІЙ ПЛАН ЗАОЩАДЖЕНЬ

Скористайтеся наданим чеклистом для складання плану заощаджень для вашого фінансового портфоліо.

Сценарій

Складіть план заощаджень, який дозволить вам збільшувати обсяг заощаджень впродовж вашого життя. План має відображати вашу очікувану роботу та рівень доходу, а також узгоджуватися з вашими фінансовими SMART-цілями. Часові рамки вашого плану заощаджень слід розділити на три періоди: **1 рік від сьогодні** (короткостроковий), **5 років** (середньостроковий) та **від 20 років і більше** (довгостроковий). **План має враховувати силу складних відсотків за правилом 72.**

Ключове питання:
Як ви плануєте заощаджувати гроші впродовж життя?

Сформулюйте SMART-цілі з накопичення коштів

- [ ] **Визначте три SMART-цілі з накопичення коштів** (Конкретні, Вимірні, Досяжні, Значимі, Обмежені у часі).
- [ ] **Оцініть, скільки часу знадобиться на досягнення кожної цілі**.

Опишіть ваш ощадний рахунок

- [ ] **Знайдіть інформацію про депозитні рахунки та інші варіанти заощадження коштів**, такі як депозитні сертифікати та рахунки грошового ринку:
  - Складіть перелік трьох функцій, які ви б хотіли отримати від банківського рахунку;
  - Запишіть процентні ставки для рахунків, які ви знайшли;
  - Складіть перелік того, що ви повинні надати для відкриття рахунку;
  - Опишіть необхідні кроки для відкриття рахунку.

Проведіть підрахунок заощаджень

- [ ] **Оцініть, скільки грошей вам необхідно відкладати щомісяця для досягнення трьох цілей**, визначених вами, та враховуючи інформацію щодо очікуваної роботи та доходу.

Чеклист | Мій план заощаджень

- [ ] Використовуючи онлайн-калькулятор заощаджень, **визначте, скільки часу потрібно для досягнення ваших короткострокових, середньострокових та довгострокових фінансових цілей з урахуванням процентної ставки, яку ви записали вище.**

- [ ] Застосуйте правило 72 та врахуйте процентну ставку, зазначену вище, для підрахунку терміну, **за який ваші заощадження подвояться.**

Підсумуйте ваші плани

- [ ] **Напишіть розгорнутий опис вашого плану заощаджень та обґрунтуйте,** як він допоможе вам досягти ваших фінансових цілей для кожної SMART-цілі:

  - Детально поясніть свій план заощаджень для кожної SMART-цілі;
  - Опишіть п’ять ймовірних перешкод на шляху до втілення ваших планів заощадження, які можуть поставити ваші фінансові цілі під загрозу. Поясніть, як можна подолати кожну з перешкод;
  - Запишіть п’ять способів, як ви можете допомогти собі у цьому щодня. Як ви можете сприяти досягненню ваших цілей?
  - Запишіть три способи, як інші люди можуть підтримати вас у питаннях заощадження коштів.

План та презентація

- [ ] **Створіть презентацію вашого плану,** яка допоможе вашій сім’ї краще зрозуміти ваші фінансові плани, а також те, що вам потрібно зробити для їх досягнення:

  - Презентуйте ваші SMART-цілі та плани їх досягнення;

- Опишіть ваші плани заощаджень, вибір рахунку у банку, як ви плануєте підтримувати себе на цьому шляху, а також як інші можуть підтримати вас у накопиченні коштів;
- Використовуйте графік або таблицю для візуального зображення процесу збільшення кількості грошей з плином часу.

- [ ] **Проведіть презентацію ваших планів** (у визначеній формі).

- [ ] **Обґрунтуйте,** як ваш план заощаджень допоможе вам досягнути ваших фінансових цілей.

Ім’я | Дата

ЗАВДАННЯ ДЛЯ СТУДЕНТІВ: ФІНАНСОВІ УСТАНОВИ

1. Перед заняттям перегляньте сторінки з завданнями для студентів та зверніть увагу на основні теми та ідеї.
2. Використовуйте відведені сторінки для запису основних тез та ідей, висвітлених під час заняття.
3. Обов'язково збережіть документ з відповідною назвою в особистому робочому кабінеті, щоб скористатись ним пізніше.

Дослідження: Придивляємось до цін навколо

Визначте види фінансових установ та послуги, які вони пропонують.

Фінансова установа	Види послуг, що надаються	Додаткова інформація
Банк		
Кредитна спілка		
Інтернет-банк		
Інше (на вибір)		

1. Надайте визначення поняттю **«відсоток (процент)»**:

2. Поясніть, що таке **річний відсоток прибутку:**

Робота в групах: Порівняння фінансових установ

Визначте різні методи оплати.

Метод оплати	Визначення	Традиційний / цифровий
Готівка		
Чек		
Кредитна картка		
Дебетова картка		
Електронний переказ коштів		
Електронний гаманець		
Система електронних платежів		

Банківські послуги

Знайдіть інформацію про принаймні дві фінансові установи в Інтернеті. Дайте відповіді на запитання про кожну з них.

Питання	Фінансова установа 1	Фінансова установа 2
Яка назва фінансової установи?		
Який це вид фінансової установи?		
Які типи рахунків пропонуються (поточні, депозитні)?		
Які послуги та сервіси пропонуються? (онлайн-банкінг, електронні перекази, мобільний банкінг, депозит, дебетові картки, чеки)?		
Що вас найбільше приваблює?		

- Порівняйте умови кожного банку та прийміть зважене рішення.
- Визначтеся з вибором фінансової установи, яка вам подобається. Поставте зірочку біля варіанту, який ви вважаєте найкращим, або пронумеруйте свої варіанти 1, 2.
- Будьте готові обговорити свій варіант з іншими та пояснити, чому саме його ви обрали.

Ім’я

Дата

ТЕСТ: ФІНАНСОВІ УСТАНОВИ

Прочитайте уважно кожне запитання та виберіть найкращу відповідь.

1 **Які з нижчезазначених послуг не надає банк?**

- [ ] Кредити
- [ ] Депозити
- [ ] Здійснення розрахункових операцій
- [ ] Короткотермінові позики під заставу особистих речей

2 **Саша шукає фінансову установу для здійснення платежів, яка працює 24/7 та є доступною закордоном. Яку фінансову установу їй варто обрати?**

- [ ] Місцеву кредитну спілку
- [ ] Страхову компанію
- [ ] Інтернет-банк
- [ ] Ломбард

3 **Які документи потрібні для відкриття поточного рахунку в банку?**

- [ ] Паспорт та ідентифікаційний код
- [ ] Паспорт, ідентифікаційний код та довідка про доходи
- [ ] Паспорт та свідоцтво про освіту
- [ ] Ідентифікаційний код та довідка про доходи

4 **Яка з нижчезазначених фінансових установ спеціалізується на управлінні довгостроковими вільними коштами дрібних приватних інвесторів?**

- [ ] Банк
- [ ] Інвестиційна компанія
- [ ] Кредитна спілка
- [ ] Страхова компанія

Ім’я

Дата

ЗАВДАННЯ ДЛЯ СТУДЕНТІВ: ВИТРАТИ ТА ЗАОЩАДЖЕННЯ

1. Перед заняттям перегляньте сторінки з завданнями для студентів та зверніть увагу на основні теми та ідеї.

2. Використовуйте відведені сторінки для запису основних тез та ідей, висвітлених під час заняття.

3. Обов'язково збережіть документ з відповідною назвою в особистому робочому кабінеті, щоб скористатись ним пізніше.

Дискусія: Ваш план заощаджень

1. Що таке дефіцит ?

2. Поясніть що таке альтернативна вартість та наведіть приклад.

3. Що означає «заплатити спершу собі»?

4. Яку ціль для заощаджень ви можете встановити для себе? Оцініть щомісячний дохід, а потім визначте відсоток або фіксовану суму, яку можна відкладати на заощадження.

Дослідження: Для чого потрібні податки?

1. Що таке **відсотки** і як їх можна заробити?

2. **Яка формула** розрахунку простих відсотків?

3. Що таке **складні відсотки** ?

4. Що таке **Правило 72**? Як визначити, скільки часу знадобиться для того, щоб подвоїти суму, залежно від відсоткової ставки?

Ознайомтеся з наведеними нижче сценаріями та скористайтеся калькулятором розрахунку відсотків, щоб відповісти на запитання. Ви можете скористатися **калькулятором складних відсотків** або іншим обраним вами калькулятором розрахунку відсотків.

Прості відсотки

Анастасія заощадила 9 000 гривень. Вона заробила їх, займаючись з дітьми математикою та відкладаючи свою стипендію. Вона хоче використати ці гроші для першого внеску за електросамокат. Їй потрібно 10 000 гривень для першого внеску. Оскільки вона не збирається купувати електросамокат протягом року, вона прийняла рішення розмістити кошти на депозиті, на який нараховуються 15 відсотків річних. В кінці року банк перерахує ці відсотки на її рахунок.

1. Чи заробить Анастасія достатньо на відсотках, щоб заплатити 10 000 гривень першого внеску за електросамокат?

2. Якщо Анастасія вирішить почекати два роки, перш ніж зробити початковий внесок, замість одного, скільки грошей вона матиме через два роки?

3. Якщо Анастасія покладе кошти на депозит під 6% річних, скільки грошей вона матиме через рік? Скільки ще їй знадобиться для першого внеску?

Додаткова вправа:

4. Якщо ви розмістите **50 000 гривень** на депозиті під **10 відсотків** річних (прості відсотки), яку суму ви матимете наприкінці року?

5. Якщо ви розмістите **50 000 гривень** на депозиті під **10 відсотків** річних (складні відсотки, капіталізація відсотків відбувається щомісяця), яку суму ви матимете наприкінці року?

Складні відсотки

Матвій – завзятий мандрівник. Наступного літа у нього є можливість відправитися в семиденний похід, але поїздка коштуватиме 25 000 гривень. Наразі Матвій заощадив лише 3 000 гривень. Він знає, що йому потрібно заощадити ще 22 000 гривень, щоб покрити вартість подорожі. Щоб досягти своєї мети, він планує щомісяця відкладати 1 850 гривень зі свого підробітку в місцевому спортзалі. Банк нараховує відсотки щомісяця (12 разів на рік) за ставкою у 13% річних.

1. Яку суму заощаджень матиме Матвій наприкінці року?

Матвій мріє піднятися на Еверест через 10 років, але ця подорож коштуватиме 50 000 доларів. Наразі він заощадив лише 5000 доларів. Він планує відкладати по 350 доларів щомісяця протягом наступних 10 років. Він зароблятиме 4 відсотки річних на своєму депозитному рахунку, і відсотки будуть нараховуватися щомісяця (12 разів на рік).

2. Чи матиме через 10 років Матвій 50 000 доларів, необхідних для підйому на Еверест ?

Матвій щойно дізнався, що успадкував 15 000 доларів від своєї тітки. Він хоче використати ці гроші для майбутнього першого внеску за будинок. Він планує почекати, поки його спадок зросте вдвічі, що дасть йому 30 000 доларів для першого внеску. Він поклав гроші на депозитний рахунок під 8 відсотків річних.

3. Скільки часу знадобиться Матвію, щоб подвоїти свої гроші? (Використовуйте Правило 72, тобто поділіть 72 на відсоткову ставку на його рахунку).

Ім’я

Дата

ТЕСТ: ВИТРАТИ ТА ЗАОЩАДЖЕННЯ

Прочитайте уважно кожне запитання та виберіть найкращу відповідь.

1 **Як називають фіксовану суму грошей, яку ви заощаджуєте щомісяця на випадок непередбачуваної ситуації або з метою накопичення коштів на майбутнє?**

- [ ] Інвестиції
- [ ] Гроші на підкуп
- [ ] Гроші, які ви сплачуєте спочатку собі
- [ ] Жоден з зазначених пунктів

2 **Якщо покласти 500$ на депозитний рахунок під 10 відсотків річних, що нараховуються щорічно, яким буде баланс на рахунку наприкінці року?**

- [ ] 550 $
- [ ] 505 $
- [ ] 552.36 $
- [ ] 600 $

3 **Найвища альтернатива, від якої відмовляються при виборі іншого варіанту, через дефіцит ресурсів це:**

- [ ] Альтернативна вартість
- [ ] Дискреційні витрати
- [ ] Дефіцитна вартість
- [ ] Другий найкращий варіант

4 **Правило 72 є методом, що дозволяє визначити**

- [ ] Річну процентну ставку
- [ ] Період часу, необхідний для подвоєння суми вкладу
- [ ] Який план заощаджень підходить саме вам
- [ ] Скільки місяців необхідно для накопичення цільової суми грошей

Ім’я

Дата

ЗАВДАННЯ ДЛЯ СТУДЕНТІВ: ПОДУМАЙТЕ, ПЕРШ НІЖ ВИТРАТИТИ

1. Перед заняттям перегляньте сторінки з завданнями для студентів та зверніть увагу на основні теми та ідеї.
2. Використовуйте відведені сторінки для запису основних тез та ідей, висвітлених під час заняття.
3. Обов'язково збережіть документ з відповідною назвою в особистому робочому кабінеті, щоб скористатись ним пізніше.

Дискусія: Гра «Шопінг»

Як розраховується власний капітал (чисті активи) людини?

Гра «Шопінг»

Уявіть, що Ви отримали 10 000 гривень. Використовуйте вебсайт електронної комерції (наприклад, Розетка або OLX), аби придбати товари в різних відділах. Ви повинні здійснити покупку товару у кожній категорії товарів, зазначеній у списку, поки на балансі не залишиться сума нижче 100 грн або сума менша, ніж вартість будь-якого товару на сторінці. Здійснюйте покупки в наступних категоріях:

- Додатки та ігри;
- Книги;
- Мобільні телефони та аксесуари;
- Одяг;
- Музика в цифровому форматі;
- Товари для двору та саду;
- Продукти харчування;
- Автомобільні запчастини та інструменти;
- Багаж та сумки;
- Інше – на ваш вибір.

Для кожної покупки відмічайте наступне у виписці:

- Дата
- Опис транзакції (що ви купили та де / в кого?)
- Сума оплати / платежу
- Залишок на рахунку після **кожного** платежу

За необхідності, додайте додаткові рядки до виписки

Виписка по рахунку у банку

Власник рахунку

№ платежу	Дата здійснення платежу	Опис транзакції	Сума транзакції	Залишок на рахунку після проведення транзакції

Робота в групах: Як найефективніше використовувати свої гроші

Що означає бути обачним та розсудливим споживачем ?

Корисні поради споживачам

Проведіть мозковий штурм, щоб згенерувати ідеї, як можна бути обачним та розсудливим споживачем. Складіть список способів, як люди можуть робити покупки з розумом, зокрема всі ваші ідеї, як можна заощадити гроші під час здійснення покупок.

Ім’я

Дата

ТЕСТ: ПОДУМАЙТЕ, ПЕРШ НІЖ ВИТРАТИТИ

Прочитайте уважно кожне запитання та виберіть найкращу відповідь.

1 **Виберіть визначення поняттю «власний капітал особи або чисті активи»?**

- ☐ Це проєкція всіх доходів особи впродовж життя
- ☐ Це чистий дохід особи, помножений на річну процентну ставку
- ☐ Це усі активи особи включно з сумою грошей на банківських рахунках, за мінусом витрат
- ☐ Це власний капітал особи, виражений у грошовій формі, розділений на суму боргів

2 **Для чого потрібен реєстр транзакцій?**

- ☐ Для запису чеків, які були виписані
- ☐ Для відстеження усіх ваших депозитів, платежів та покупок
- ☐ Для відстеження поточного балансу на вашому рахунку
- ☐ Все з вищенаведеного

3 **Якщо споживач розсудливий та обачний, це дає йому можливість...**

- ☐ Купувати товари за найкращою ціною
- ☐ Найефективніше використовувати власні гроші
- ☐ Завжди купувати товари на розпродажі
- ☐ Все з вищенаведеного

4 **Що з наведеною не є методом, яким користуються розсудливі споживачі?**

- ☐ Складати список покупок
- ☐ Порівнювати магазини та ціну на товар
- ☐ Шукати вигідні ціни на брендові речі та оптові ціни
- ☐ Купувати випадкові товари, на які пропонується спеціальна знижка лише сьогодні

Ім’я

Дата

ЗАВДАННЯ ДЛЯ СТУДЕНТІВ: ЩО ТАКЕ БЮДЖЕТ?

1. Перед заняттям перегляньте сторінки з завданнями для студентів та зверніть увагу на основні теми та ідеї.

2. Використовуйте відведені сторінки для запису основних тез та ідей, висвітлених під час заняття.

3. Обов'язково збережіть документ з відповідною назвою в особистому робочому кабінеті, щоб скористатись ним пізніше.

Дискусія: Грошовий потік

1. Що таке грошовий потік?

2. Яким чином грошовий потік може бути позитивним / негативним?

- **Бюджет** – це облік доходів і витрат, а також план керування грошима.
- **Фіксовані (постійні) витрати** – це витрати, які залишаються однаковими або майже однаковими щомісяця (або іншого регулярного періоду часу).
- **Змінні витрати** – це витрати, які змінюються від місяця до місяця (або іншого регулярного періоду часу), або мають нерегулярний характер, наприклад, подарунки.

Грошовий потік Михайла

Прочитайте сценарій і дайте відповіді на питання про ситуацію Михайла, а потім заповніть його щомісячний бюджет.

Михайло навчається в коледжі та належить до студентської команди з баскетболу. Також хлопець працює неповний робочий день у піцерії «Pinky's Pizza», а саме 20 годин на тиждень за 100 грн за годину. Його чистий місячний дохід становить **6 440 грн**. У вільний час Михайло вигулює собаку літнього сусіда. За цю роботу він отримує додатково **400 грн** на місяць.

Батьки Михайла віддали йому свою вживану машину. Він самостійно оплачує страховку на машину, яка коштує **100 грн** на місяць. Його витрати на бензин і технічне обслуговування зазвичай становлять близько **2 000 грн** на місяць. У нього є мобільний телефон і Михайло сплачує батькам **100 грн** щомісяця за свою частку сімейного тарифного плану. Витрати на одяг та шкільне приладдя, а також витрати на дозвілля та розваги фінансуються Михайлом самостійно.

Через три тижні Михайло задумав з'їздити на один день до парку розваг. Вхід до парку коштує **600 грн**, крім того Михайло планує витратити ще **300 грн** на харчування і ще **600 грн**, на сувеніри та інші дрібниці.

Михайлові необхідно розпочати заощаджувати на Різдво, у нього є ще чотири місяці до цього часу. Зазвичай хлопець витрачає близько **1 500 грн** на подарунки для родини та друзів і віддає на благодійність **200 грн** на програму «Іграшки для дітей». Цього місяця він також хоче купити нову електронну книгу за **3 000 гривень**, яка необхідна йому для занять з економіки в школі.

Батьки, бабусі та дідусі Михайла відкладали гроші на рахунок університету відколи йому виповнилося 5 років, щоб допомогти оплатити навчання у вищому навчальному закладі, і він сподівається отримати стипендію завдяки баскетболу. Попри це, Михайло знає, що через два роки йому доведеться платити за підручники і заробляти на власні витрати. За його підрахунками, щоквартально він витрачатиме щонайменше **500 грн** на підручники та **5 000 грн** на особисті потреби, тому він відкладає **600 грн** в місяць на навчання у ВУЗі.

1. Який щомісячний дохід Михайла?

2. Скільки становлять постійні витрати Михайла?

3. Яку суму Михайло заощаджує щомісяця?

4. Вкажіть короткострокові цілі Михайла:

5. Яка його довгострокова ціль?

6. Скільки Михайло повинен відкладати щомісяця протягом наступних чотирьох місяців, якщо він хоче мати достатньо грошей на різдвяні покупки та благодійність?

7. Скільки грошей залишиться у Михайла після сплати фіксованих витрат?

8. Заповніть бюджет Михайла в Exel та розширте його на декілька місяців вперед.

Бюджет Михайла

Дотримуйтесь покрокової інструкції, щоб скласти бюджет для Михайла.

1. Запишіть чистий щомісячний дохід.
2. Визначте суму для заощаджень на коледж і запишіть її в першому рядку «фіксовані витрати».
3. Запишіть інші фіксовані витрати Михайла.

4 Заповніть дані про решту витрат Михайла в рядках для кожної категорії.

5 Додайте фіксовані (постійні) та змінні витрати, щоб визначити загальну суму витрат.

6 Відніміть загальні витрати від цифри чистого щомісячного доходу, щоб визначити залишок. Це і буде наявний дохід Михайла.

Фіксовані витрати	Сума
Заощадження на навчання в коледжі	

Змінні витрати	Сума

Разом:	
Залишок:	

Джерело доходу	Сума
Загальна сума (чистий щомісячний дохід):	

Дослідження: Рольова гра «Бюджет. З життя американських підлітків»

Використайте інформацію одного зі сценаріїв, щоб скласти бюджет.

Сценарій 1

Джет – старшокласник, він навчається у середній школі в передмісті й активно займається кількома видами спорту. Його батько нещодавно купив нову вантажівку, а свою стару віддав Джету. Його батьки покривають витрати на страховку, але за бензин Джет повинен платити сам.

Зазвичай він заправляє свій 17-галонний бензобак раз на місяць, щоб їздити до школи, на роботу та на спортивні тренування. Він працює 20 годин на тиждень цілий рік у місцевому продуктовому магазині і заробляє 8,50 доларів на годину. Окрім оплати бензину, Джет сплачує свою частину рахунків за сімейний план мобільного зв'язку за тарифом 35 доларів на місяць, а також він купує одяг та оплачує розваги за свій рахунок.

Джет планує вступити до державного коледжу після закінчення школи, тому він буде жити вдома, поки навчатиметься в коледжі. Його батьки платитимуть за навчання, але він сам купуватиме підручники та буде оплачувати інші витрати.

Сценарій 2

Ава – старшокласниця, навчається в 10-му класі середньої школи в районі метро, їздить до школи автобусом або її підвозить старший брат. Її батьки розділили з братом витрати на купівлю автомобіля і планують зробити те ж саме для Ави, тому вона відкладає гроші, щоб купити вживану машину до того часу, як закінчить школу.

Влітку Ава працює 32 години на тиждень офіціанткою в місцевому ресторані; їй платять 7,50 доларів за годину. Ава також няньчить дітей на вихідних і зазвичай заробляє 50 доларів в день.

Вона оплачує послуги мобільного телефону, які коштують їй 80 доларів на місяць.

Ціль Ави – отримати ступінь з ландшафтної архітектури, і вона хоче навчатися в коледжі за межами штату. Її батьки покриють вартість навчання, але вона повинна оплачувати проживання та харчування. За її оцінками, її фінансові витрати будуть становити близько 9 000 доларів на рік.

Сценарій 3

Хоакін працює 20 годин на тиждень у сусідній піцерії. Він заробляє 5 доларів на годину і в середньому отримує 100 доларів на тиждень чайових. Він купив машину у друзів сім'ї і виплачує їм 150 доларів щомісяця. Також хлопець платить за бензин і віддає батькам 35 доларів щомісяця за страховку.

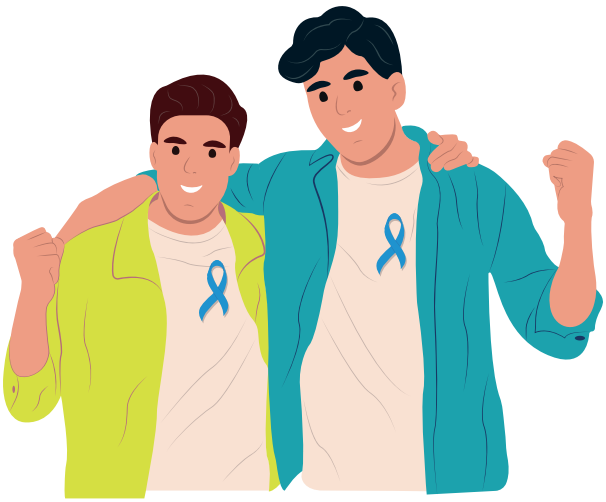

Батьки Хоакіна платять за його мобільний телефон, але він сам покриває всі свої витрати на їжу та розваги. Його найкращий друг серйозно захворів і Хоакін взяв на себе зобов'язання відраховувати 10 доларів на тиждень на підтримку дослідження онкологічних захворювань.

Після закінчення школи **Хоакін планує** вступити до професійно-технічного училища, щоб навчитися ремонтувати автомобілі. Він зможе жити вдома, але буде відповідальний за оплату навчання, купівлю підручників та внески. За його оцінками, витрати на навчання становитимуть 4 200 доларів на рік.

Сценарій 4

Лінда – старшокласниця сільської середньої школи, бере активну участь у театральному та танцювальному гуртках. Її мама нещодавно купила нову машину, а свою стару машину віддала Лінді. Машина оплачена, але Лінді доводиться платити за бензин, технічне обслуговування та щомісячну страховку в розмірі 78,00 доларів.

Оскільки її графік після школи дуже щільний, вона може працювати лише на вихідних. Вона допомагає викладати танці маленьким дітям у місцевій студії. Зазвичай Лінда працює 8 годин на тиждень і заробляє 8,50 доларів на годину. Кожні другі вихідні вона також няньчить дітей у тітки і заробляє 30 за кожні вихідні. Батьки надають їй допомогу в розмірі 100 доларів на місяць і очікують, що вона сама купуватиме собі одяг, платитиме за шкільні обіди та розваги.

Лінда зазвичай проїжджає 14 миль щодня до школи і назад і ще 20 миль на вихідних, щоб працювати в танцювальній студії. Після закінчення школи **вона планує** вступити до танцювальної школи, і для цього їй потрібно щомісяця відкладати на свій депозитний рахунок 200 доларів.

Сценарій 5

Метт навчається в старшій школі. Він працює 25 годин на тиждень у магазині і заробляє 7,75 доларів на годину. Щоранку його друг забирає його зі школи, а на роботу він добирається або на одному з батьківських автомобілів, або його підвозять батьки. Він погодився щомісяця заправляти сімейну машину на 50 доларів бензином, щоб допомогти сплатити свою частку.

Хлопець з нетерпінням чекає на випускний бал через три місяці, квитки на який коштуватимуть 50 доларів. Метт також заощаджує на прокат смокінгу, квіти і вечерю зі своєю дівчиною Стефані.

Після закінчення школи **юнак планує** купити машину, тож він відкладає гроші на цю ціль. Він збирається вступати до коледжу і думає, що його батьки заплатять за навчання, але інші витрати він візьме на себе.

Сценарій 6

Морган – старшокласник. У нього є вживаний автомобіль, він сам платить за бензин і технічне обслуговування. Морган працює комірником у місцевому універмазі. Він заробляє 7,75 доларів на годину і працює 20 годин на тиждень.

Зазвичай Морган проїжджає 200 миль на тиждень. Його машині скоро знадобляться нові шини; він запланував замінити їх через три місяці, і йому потрібно 350 доларів на ці витрати. У Моргана також є мобільний телефон в рамках сімейного плану його батьків, і його батьки оплачують рахунки. Він сам відповідає за витрати на свої розваги.

Морган **ще не вирішив**, чим хоче займатися після закінчення школи, **але знає**, що повинен відкладати гроші на майбутнє.

Складання бюджету

1. **Вивчіть** грошові потоки.
2. **Визначте** доходи й відслідкуйте витрати.
3. **Розподіліть** бажання та потреби за пріоритетами.
4. **Проаналізуйте** доходи, витрати та цілі, після цього з'ясуйте, що є найважливішим.
5. **Визначте**, скільки грошей, у відсотках, потрібно буде студенту, щоб покрити витратити на кожну з різних категорій свого бюджету.
6. **Визначте**, де, за необхідності, можна скоротити бюджетні витрати.
7. **Сформуйте** ціль бюджету. Пам’ятайте, що потрібно складати SMART-цілі.
8. **Розділіть** витрати на фіксовані та змінні. Спочатку внесіть до бюджету суми на фіксовані витрати.

Ім’я

Дата

ТЕСТ: ЩО ТАКЕ БЮДЖЕТ?

Прочитайте уважно кожне запитання та виберіть найкращу відповідь.

1 **Що з наведеного вказує на негативний грошовий потік?**

- [ ] Чистий дохід 58 000 грн; витрати 47 000
- [ ] Річні витрати 50 321 $; річний дохід 56 000 $
- [ ] Місячний дохід 13 500 грн; місячні витрати 15 000 грн
- [ ] Жоден з вищезазначених варіантів

2 **Який перший крок у плануванні фінансів?**

- [ ] Підрахувати чистий щомісячний дохід
- [ ] Знайти хороший додаток для ведення бюджету
- [ ] Працевлаштуватися
- [ ] Дослідити власний грошовий потік

3 **Що з наведеного можна вважати короткостроковою ціллю для заощаджень?**

- [ ] Заощадження коштів на навчання в коледжі
- [ ] Купівля квитка для відвідування кінотеатру
- [ ] Купівля автомобіля, що був в ужитку
- [ ] Все з вищенаведеного

4 **Для того, щоб збалансувати бюджет, важливо щоб ...**

- [ ] Фіксовані витрати були вищими ніж змінні витрати
- [ ] Сума доходу перевищувала суму видатків
- [ ] Витрати на транспорт складали приблизно 12 відсотків усіх витрат
- [ ] Усі види витрат були розділені на категорії витрат, до прикладу витрати на транспорт та розваги

Ім’я

Дата

ЗАВДАННЯ ДЛЯ СТУДЕНТІВ: ЩО ТАКЕ КРЕДИТ?

1. Перед заняттям перегляньте сторінки з завданнями для студентів та зверніть увагу на основні теми та ідеї.

2. Використовуйте відведені сторінки для запису основних тез та ідей, висвітлених під час заняття.

3. Обов'язково збережіть документ з відповідною назвою в особистому робочому кабінеті, щоб скористатись ним пізніше.

Дискусія: Переваги та недоліки кредиту

Дайте відповіді на наступні запитання:

1. Що таке кредит?

2. Що таке вартість кредиту?

3. Які переваги та недоліки використання кредиту?

4. Яка відмінність між кредитними та дебетовими картками?

5. Що таке пільговий період за кредитною карткою?

Купуйте зараз, платіть потім

Прочитайте три сценарії та дайте відповіді на питання.

Сценарій 1:

Машина знову поламалася?

”Півроку тому у мене виникла проблема з моєю машиною. Вона була на ремонті три рази за місяць. Мені потрібна машина, щоб їздити на роботу та повертатися додому з роботи. У мене не було грошей, щоб заплатити за ремонт, тому я заплатив за нього за допомогою своєї кредитної картки. Незважаючи на те, що мені довелося сплачувати відсотки протягом шести місяців, я зміг оплатити ремонт і мав можливість працювати щодня. Я не знаю, що б я робив без своєї кредитної картки».

Сценарій 2:

Час для серфінгу

«Я отримав цю чудову пропозицію кредитної картки поштою місяць тому. Картка була готова, і кредит схвалений. Найбільше мені подобаються чудові винагороди, які я отримую. За кожну гривню, яку я витрачаю з кредитної картки, я отримую 10 балів. Можете уявити?

За перший місяць мої бали потроюються! Як тільки я наберу достатню кількість балів, я отримаю безкоштовну відпустку на Гавайях. Я завжди хотів поїхати на Гаваї! З моменту отримання картки я купую все, що можна. Я не знаю, скільки часу мені знадобиться, щоб виплатити все, але до того часу я планую вже бути на Гавайях!»

Сценарій 3:

Ручки, що приносять заощадження

«Впродовж багатьох років я купую канцелярське приладдя в одному магазині. Кілька місяців тому я здійснював звичні покупки, і мене запитали, чому я не використовую кредитну картку. Вони сказали, що я отримаю автоматичну 3-відсоткову знижку на всі покупки, здійснені в магазині, а також спеціальні пропозиції щодо оплати великих покупок, оскільки магазин є партнером банку. Я не думаю, що коли-небудь скористаюся фінансовими пропозиціями магазину, але, можливо, я отримаю 3-відсоткову знижку на всі товари, які я купую. Це дасть мені можливість заощадити кілька сотень гривень щороку. Я можу знайти гарне застосування цим грошам!»

Питання	Сценарій 1	Сценарій 2	Сценарій 3
Використання кредиту було хорошим чи поганим рішенням?			
Як використання кредиту може допомогти або зашкодити людині?			
Чи існує краще рішення для цієї ситуації?			

Дослідження: Ваша кредитна історія

1. Що таке кредитна історія та кредитний звіт?

2. Яка інформація міститься в кредитному звіті?

3. Як можна створити хорошу кредитну історію?

Ім’я

Дата

ТЕСТ: ЩО ТАКЕ КРЕДИТ?

Прочитайте уважно кожне запитання та виберіть найкращу відповідь.

1 Що таке кредит?

- [ ] Сума грошей, які позичальник зобов’язується повернути кредитору та сплатити проценти
- [ ] Відсотки, сплачені за товар, який був куплений за допомогою кредитної картки
- [ ] Звіт, на основі якого приймається рішення чи надавати позику чи ні
- [ ] Відсотки та комісії, нараховані впродовж терміну дії кредиту

2 Який з запропонованих інструментів розрахунку не передбачає сплати відсотків при купівлі товарів/послуг?

- [ ] Кредитна картка
- [ ] Кредитна і дебетова картка
- [ ] Дебетова картка
- [ ] Немає правильного варіанту відповіді

3 Що з наведеного нижче є недоліком використання кредитної картки?

- [ ] Зручність використання просто зараз
- [ ] Загальноприйнятий спосіб оплати
- [ ] Можливість купувати великі товари
- [ ] Передбачають сплату відсотків та комісій

4 Яка інформація не міститься у кредитній історії позичальника?

- [ ] Сімейний стан позичальника
- [ ] Дотримання строків погашення кредиту
- [ ] Освіта позичальника
- [ ] Прострочена заборгованість за кредитами

Ім’я

Дата

ЗАВДАННЯ ДЛЯ СТУДЕНТІВ: ВИДИ КРЕДИТІВ

1. Перед заняттям перегляньте сторінки з завданнями для студентів та зверніть увагу на основні теми та ідеї.

2. Використовуйте відведені сторінки для запису основних тез та ідей, висвітлених під час заняття.

3. Обов'язково збережіть документ з відповідною назвою в особистому робочому кабінеті, щоб скористатись ним пізніше.

Дискусія: Види кредитів

Дайте відповіді на наступні запитання:

1. Які існують традиційні та нетрадиційні варіанти кредитування?

2. Чи відрізняються відсоткові ставки за традиційними та нетрадиційними формами кредитування?

3. Що необхідно зробити, щоб розумно обрати кредит? Назвіть три дії.

Робота в групах: Виправлення негативної кредитної історії

Прочитайте сценарії. Уявіть, що ви фахівець з кредитування і вам потрібно допомогти кожному клієнту розробити стратегію покращення кредитної історії.

Сценарій 1:

Платник мінімальних платежів

Цей клієнт завжди сплачує лише мінімальний платіж за рахунками своїх кредитних карток. Клієнт має п'ять кредитних карт із балансом від 30 000 грн до 160 000 грн.

Баланс на картці зростає щомісяця, тому що клієнт витрачає все більше і більше з кожної картки. Минулого тижня клієнт подав заявку на отримання шостої картки, але отримав відмову. Клієнт не знає, чому заявка була відхилена, оскільки він щомісяця вносить мінімальний платіж.

Сценарій 2:

Кредитошукач

Цей клієнт нещодавно отримав значне підвищення на роботі і відтоді вже кілька разів звертався за кредитом. За останній місяць клієнт подав заявку на отримання чотирьох кредитних карток, кредиту на автомобіль та особисту позику. До отримання підвищення у клієнта була одна кредитна картка; баланс на карті був 85 000 гривень. Клієнт жодного разу не пропустив платіж. З кредитів, на які клієнт подав заявки, було схвалено лише першу заявку на кредитну картку. Клієнт не розуміє, чому було відхилено інші кредитні заявки.

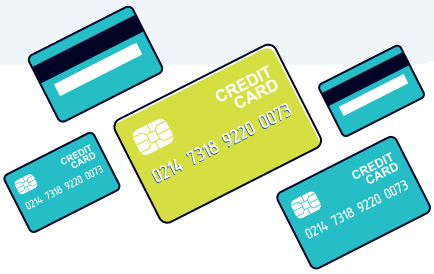

Сценарій 3:

Марнотратник

Цей клієнт любить мати усе найкраще. Він носить дизайнерський одяг, їздить на новенькому спортивному автомобілі та живе в одному з найдорожчих районів міста. З боку здається, що у цього клієнта є все. Ніхто і не здогадується, що у клієнта є лише 5 000 гривень на рахунку на сьогоднішній день. Практично все, що у нього є, придбано в кредит. Клієнт знає, що його витрати вийшли з-під контролю. Питання лише в тому, як повернути фінанси під контроль.

Уявляючи себе фахівцем з кредитування, визначте три запитання, які ви повинні поставити клієнту. Далі, порекомендуйте клієнту три кроки, які він може зробити з метою покращення своєї кредитної історії. Підготуйтеся до рольової гри під час вашого консультування.

Сценарій	Запитання до клієнта	Три необхідних кроки для клієнта
Платник мінімальних платежів		

Кредитошукач		
Марнотратник		

Ім’я

Дата

ТЕСТ: ВИДИ КРЕДИТІВ

Прочитайте уважно кожне запитання та виберіть найкращу відповідь.

1 **Що з зазначеного нижче має максимальний кредитний ліміт, який можна використовувати для кількох покупок та можна повернути з часом?**

- [ ] Позики під заставу власності
- [ ] Іпотека
- [ ] Кредитна картка
- [ ] Позика на купівлю автомобіля

2 **Який з перелічених варіантів не є прикладом кредиту в розстрочку?**

- [ ] Іпотека
- [ ] Дебетова картка
- [ ] Автокредит
- [ ] Студентська позика

3 **Який найкращий спосіб відновити негативну кредитну історію?**

- [ ] Оформити додаткові кредитні картки
- [ ] Здійснювати оплату більшу, ніж мінімальний місячний платіж
- [ ] Спочатку погасити борги за картами з найнижчою процентною ставкою
- [ ] Використовувати кредитні картки замість того, щоб оплачувати готівкою

4 **Що з наведеного нижче має найвищу процентну ставку?**

- [ ] Позики до зарплати
- [ ] Кредитні картки
- [ ] Кредит на купівлю авто
- [ ] Студентські позики

Ім’я

Дата

ЗАВДАННЯ ДЛЯ СТУДЕНТІВ: ЗАХИСТ КРЕДИТУ ТА КРЕДИТНОЇ ІНФОРМАЦІЇ

1. Перед заняттям перегляньте сторінки з завданнями для студентів та зверніть увагу на основні теми та ідеї.

2. Використовуйте відведені сторінки для запису основних тез та ідей, висвітлених під час заняття.

3. Обов'язково збережіть документ з відповідною назвою в особистому робочому кабінеті, щоб скористатись ним пізніше.

Дискусія: Високий кредитний рейтинг

Дайте відповіді на наступні запитання:

1. Яка відмінність між кредитним звітом та кредитним рейтингом?

2. Які є п’ять факторів, що використовуються для визначення кредитного рейтингу?

3. Чому кредитний рейтинг важливий?

4. Визначте п’ять факторів оцінки кредиту.

Спроможність:

Капітал:

Умови:

Застава:

Характер:

Кому погодити кредит?

Ви є членом команди кредитного відділу в банку, що приймає рішення щодо надання кредитів. Ви **переглядаєте заявки на автокредити** та повинні **вирішити** чи погоджувати позики за заявками чи ні. Ви розглядаєте дві заяви:

Заявник 1:

Григорій

Вік: 19

Заявка на кредит: 180 000 грн. для купівлі вживаного автомобіля

Інформація про заявника:

- Розпочав навчання в університеті
- Планує заощаджувати кошти, проживаючи з батьками
- Входив до 10 відсотків кращих учнів у своєму класі у середній школі
- Йому потрібно мати надійний транспорт, щоб діставатися до університету
- Заощадив 2500 доларів для першого внеску за автомобіль
- Влітку працював повний робочий день
- Впродовж навчального року зможе працювати лише половину робочого дня
- Отримав дуже позитивні рекомендації від свого керівника на роботі
- Має дуже коротку кредитну історію
- Кредитну картку має впродовж одного року та вчасно здійснює всі платежі

Заявник 2:

Людмила

Вік: 27

Заявка на кредит: 900 000 грн. для купівлі нового автомобіля

Інформація про заявника:

- Викладала у початковій школі впродовж останніх чотирьох років
- Хоче взяти перерву, щоб зайнятися улюбленим хобі – фотографуванням
- Звільнилася з роботи, щоб фотографувати міста по всій країні
- Планує повернутися до викладання після річної перерви
- Відзначає, що існує великий попит на вчителів у рідному місті
- Потрібно купити новий автомобіль, замість наявного та ненадійного автомобіля
- Має переконливі рекомендації від батьків
- Рекомендації від орендодавця досить стримані
- Орендну плату здійснювала на постійній основі та здійснювала платежі кредитною карткою
- Має велику студентську позику, виплати в розстрочку починаються через рік

В оцінюванні претендентів **дотримуйтеся трьохетапного процесу:**

1. Запишіть сильні та слабкі сторони кожного заявника на основі наданої інформації про заявника.

2. Визначте оцінку для кожного з п’яти факторів обох заявників.

3. Поставте по одному балу за кожну позитивну характеристику.

Використовуйте шкалу від 1 до 5, де 1 означає найнижчий ризик, а 5 – найвищий ризик. Вирішіть, схвалити або відхилити запит на позику.

Питання для оцінювання	Григорій	Людмила
Які сильні сторони претендента?		
Які слабкі сторони претендента?		
Як оцінюєте його/її **спроможність погасити кредит**?		
Як оцінюєте його/її **наявний капітал**?		
Як оцінюєте вплив **умов зовнішнього середовища на даного позичальника**?		

Як оцінюєте його/її **заставу**?		
Як оцінюєте його/її **характер** (кредитну репутацію позичальника, його надійності)?		
Ви схвалите чи відхилите запит на позику?		

Ім’я

Дата

ТЕСТ: ЗАХИСТ КРЕДИТУ ТА КРЕДИТНОЇ ІНФОРМАЦІЇ

Прочитайте уважно кожне запитання та виберіть найкращу відповідь.

1 **Яке з наведених тверджень є вірним щодо кредитних звітів?**

- ☐ Звіти готуються раз на п’ять років
- ☐ Звіти доступні лише фінансовим установам
- ☐ Вони використовуються для визначення податкової заборгованості
- ☐ У звітах вказується історія платежів та рівень заборгованості.

2 **Який з запропонованих варіантів є одним з факторів, за яким проводять оцінку кредиту (П’ять Сі)?**

- ☐ Характер
- ☐ Послідовність
- ☐ Зручність
- ☐ Розрахунок

3 **Який найвищий кредитний рейтинг з можливих?**

- ☐ 425
- ☐ 700
- ☐ 675
- ☐ 1 000

4 **Який з запропонованих варіантів не вважається належним заходом для захисту кредиту?**

- ☐ Перевірка виписок з банку
- ☐ Остерігатися шахрайства та фішингових схем
- ☐ Використання лише безпечних вебсайтів
- ☐ Використання одного й того ж пароля для всіх облікових записів, щоб не забути його

Ім’я

Дата

ЗАВДАННЯ ДЛЯ СТУДЕНТІВ: МІЙ КРЕДИТНИЙ РЕЙТИНГ

Стратегія успіху

Розробіть план **короткострокових** (1 рік), **середньострокових** (3 роки) та **довгострокових** (10 років) дій, які ви можете зробити для підвищення своєї кредитоспроможності.

1. Дослідіть, як підвищити свій кредитний рейтинг у короткостроковій перспективі. Перерахуйте 3-5 методів;
2. Дослідіть, як підвищити свій кредитний рейтинг у середньостроковій перспективі. Перерахуйте 3-5 методів;
3. Дослідіть, як підвищити свій кредитний рейтинг у довгостроковій перспективі. Перерахуйте 3-5 методів;
4. Уявіть, що вам уже виповнилося уже 18 років. Які будуть ваші кроки для позитивної кредитної історії і отримання високого кредитного рейтингу? (вдало обдумані рішення дадуть можливість у майбутньому скористатися дешевшими кредитами або ж швидше їх отримати).

Інформаційні джерела:

- **Кредитні картки та основи використання**
  https://finance.ua/ua/cards/credit-a
- **Як підвищити кредитоспроможність**
  https://minfin.com.ua/blogs/ccloan/159870/
- **Спецпроєкт: ЗнайСвоїправа**
  https://promo.bank.gov.ua/know-your-rights/#section-6
- **Кредитний калькулятор**
  https://finance.ua/ua/calc/credit

Реаліті-шоу про кредитну історію

1. **Розробіть сценарій реаліті-шоу** на тему покращення ситуації з поганою кредитною історією;

2. **Придумайте трьох різних учасників**, які звернулися у реаліті-шоу, де їх чекатиме випробування;

3. **Оцінюватимуться їхні знання** з тем кредитування, кредитоспроможності, кредитної історії та кредитних звітів. В процесі випробувань один учасник має покинути шоу. Випробування можуть бути у форматі тестування, оцінювання експертами знань учасників, виконання завдань або розв'язання цікавих задач;

4. **Кожен учасник** вашої команди повинен бути залучений до розробки ідей для всіх частин проєкту, але важливо мати відповідального за різні частини проєкту. Розподіліть індивідуальні ролі між учасниками команди.

Роль	
Сценарист: Ця людина відповідає за те, щоб ваша команда мала підготовлений сценарій на 3 хвилини. Йому чи їй, можливо, знадобиться попросити у інших учасників надати більше ідей.	
Організатор конкурсу: Ця людина організовує конкурс або тестування, що визначатиме, як будуть відсіюватися кандидати. Йому або їй доведеться тісно співпрацювати з відповідальним за створення персонажів/експертів.	
Відповідальний за створення персонажів та експертів: ця людина створює описи персонажів шоу та експертів, які беруть участь у шоу. Можливо, вам знадобиться більше ніж одна людина для цього завдання.	

Дизайнер відеопрезентації: Ця людина допоможе з проведенням мозкового штурму на початку та написанням сценарію, а потім займеться створенням презентації на основі прийнятих командою рішень. Вона буде представляти рішення команди, а не свої власні.

Людина, яка буде представляти проєкт/ Доповідач: Ця людина допоможе з проведенням мозкового штурму на початку та написанням сценарію. Потім вона буде працювати над створенням 20-секундної промови, щоб представити ідеї команди.

1. Як називається ваше шоу?

2. Напишіть детальний опис тестування кандидатів. Як вирішуються долі ваших кандидатів? Хто вибуває з шоу і як це відбувається? Обов'язково включіть кредитні рейтинги та кредитні звіти (можна також представити на відео).

3. Кого з експертів ви б запросили взяти участь у вашому шоу? Чому ви обрали саме цього експерта?

4. Створіть трьох персонажів для участі в реаліті-шоу. Придумайте ім'я, характер та історію для кожного персонажа. Подумайте про випробування для кандидатів та експертів. Як ці персонажі відреагують на них?

Характеристики	Персонаж 1	Персонаж 2	Персонаж 3
Вік	18	21	30
Ім’я			
Особистість			
Біографія			
Реакція на запрошеного експерта			

5. Напишіть сценарій на 3 хвилини, в якому ваші персонажі реагують на своє тестування, експерт оцінює їх (добре чи погано), і один з кандидатів вибуває *(використовуйте свої дослідження щодо кредитоспроможності з завдання «Стратегія успіху», які допоможуть вам у написанні сценарію).*

6. Створіть візуальний ряд для представлення вашого шоу. Це може бути відеоряд або презентація із зображенням декорацій, кандидатів, ведучого-експерта або місця проведення шоу – все на ваш розсуд.

7. Придумайте 20-секундну промову, щоб переконати телевізійного керівника запустити ваше шоу у виробництво. Подумайте про це як про рекламний ролик. Чому молодь захоче дивитися ваше шоу? Ви виступите з цією промовою, щоб продати ідею шоу.

Ім’я

Дата

ЧЕКЛИСТ ПРОЄКТУ: МІЙ КРЕДИТНИЙ РЕЙТИНГ

Скористайтеся чеклистом, наведеним нижче, щоб створити концепцію кредитно-орієнтованого реаліті-шоу для вашого фінансового портфоліо.

Навчальний проєкт

Розробіть сценарій реаліті-шоу на тему покращення ситуації з поганою кредитною історією. Для його створення використовуйте результати дослідження кредитоспроможності. **Деталі шоу повинні включати:** назву та опис, інформацію про запрошеного експерта, який може обговорити питання кредитоспроможності, трьох персонажів, сценарій на **3 хвилини**, візуальний супровід та промову.

Ключове питання:
Як кредитний рейтинг впливає на те, що ви можете купити?

Стратегія успіху

- [ ] **Знайдіть способи** створення та покращення кредитної історії;
- [ ] **Використовуйте матеріали та рекомендації** на сторінках з завданнями для студентів: Мій кредитний рейтинг для збору інформації;
- [ ] **Складіть список** з 3-5 способів покращення кредитного рейтингу в короткостроковій, середньостроковій та довгостроковій перспективі.

Реаліті-шоу «Кредитна історія»

- [ ] **Використовуйте «Завдання для студентів:** Мій кредитний рейтинг», щоб записати плани вашої команди;
- [ ] **Розподіліть ролі** для кожного учасника вашої команди;

- [ ] **Вирішіть, як ви будете тестувати кандидатів**, щоб визначити, хто з них вибуває. Наприклад, ви можете використовувати процедуру підрахунку балів, рішення суддів, голосування глядачів або комбінацію цих методів, а також давати кандидатам шанс чи вдачу;
- [ ] **Опишіть** правила тестування кандидатів;
- [ ] **Придумайте назву** для вашого шоу;
- [ ] **Виберіть експерта**, якого ви могли б запросити на шоу, щоб обговорити питання кредитної історії та обґрунтувати свій вибір;
- [ ] **Напишіть описи** трьох персонажів для участі в реаліті-шоу:
  - Першому персонажу має бути 18 років, другому – 21 рік, а третьому – 30 років;
  - Вкажіть ім'я, особистість та біографію кожного персонажа;
  - Опишіть, як персонажі відреагують на запрошеного експерта.
- [ ] **Напишіть сценарій на 3 хвилини**, в якому ваші персонажі реагують на своє тестування, експерт оцінює їх (добре чи погано), і один з кандидатів вибуває;
- [ ] **Розробіть візуальний супровід реаліті-шоу** за допомогою сторіборду, відео та/або анімації.
- [ ] **Напишіть 20-ти секундну промову** для шоу:
  - Як ви можете описати шоу так, щоб телевізійний керівник вирішив продюсувати його?
  - Які важливі елементи слід включити у вашу промову?

Презентація промови

- [ ] **Підготуйтеся до презентації** вашої промови перед аудиторією:
  - Проведіть репетицію самостійно. Спробуйте потренуватися перед дзеркалом або записати свою промову на відео.
  - Внесіть необхідні зміни і продовжуйте тренуватися.
  - Попрактикуйтеся з другом або родичем і попросіть його оцінити вашу промову.
- [ ] Щоб переконатися, що ви готові до виступу, **зверніться до методичних вказівок**, де зазначені критерії оцінювання.

Ім’я

Дата

ЗАВДАННЯ ДЛЯ СТУДЕНТІВ: ІНВЕСТУВАННЯ В ПОРІВНЯННІ З ЗАОЩАДЖЕННЯМИ

1. Перед заняттям перегляньте сторінки з завданнями для студентів та зверніть увагу на основні теми та ідеї.

2. Використовуйте відведені місця сторінки для запису основних тез та ідей, висвітлених під час заняття.

3. Обов'язково збережіть документ з відповідною назвою в особистому робочому кабінеті, щоб скористатись ним пізніше.

Дискусія: Інвестування в порівнянні з заощадженнями

Дайте визначення наступним поняттям:

- Інвестування
- Заощадження
- Компроміс “ризик-винагорода”
- Акції
- Облігації
- Норма прибутку
- Ліквідність
- Пайові інвестиційні фонди та ETF фонди

Дослідження: Привабливі акції

Піраміда Винагороди

Заповніть пропуски в першому та другому стовпчиках на кожному рівні піраміди, використовуючи слова набору запропонованих слів на кожному рівні.

Рівень 4

Порівняння ризику та винагороди

Гроші, вкладені в дану категорію передбачають _____ рівень ризику _____. Проте, інвестиції, які часто окупаються, приносять високі прибутки. Часто рекомендують, щоб саме цей рівень був _____ частиною загального інвестиційного плану.

Характеристики рівня

Високий рівень ризику, але потенційно високий рівень прибутку / винагороди.

Яким чином заробляються гроші:

Гроші заробляються, якщо інвестиції можна _____ за вищу ціну, ніж ту, за яку їх купили та зберігали.

Доступність грошей:

_____. Акції можна продати за готівку за кілька днів, однак продаж рідкісної монети або комікса можливо займе набагато більше часу та зусиль.

Приклади

- Незавершена нерухомість
- Дорогоцінні метали та каміння
- Акції, вартість яких стрімко зростає

Слова

найменшою, Відмінність, втрат, продати, високий

Рівень 3

Порівняння ризику та винагороди

Гроші, вкладені в цю категорію, несуть _____ рівень ризику як великих втрат, так значного прибутку. Розсудливий інвестор ретельно _____, перш ніж інвестувати в цю категорію.

Характеристики рівня

Середній рівень ризику, але потенційно високий рівень прибутку / винагороди у довгостроковій перспективі.

Яким чином заробляються гроші:

Гроші заробляються, якщо інвестиції можна продати за _____ суму грошей, ніж ту, за яку їх купили та зберігали.

Доступність грошей:

_____. Акції або інвестиції пайових фондів можна продати за готівку за кілька днів, але продаж орендованого майна може потребувати набагато більше часу та зусиль.

Приклади

- Прибуткова нерухомість, наприклад оренда квартир
- Довгострокові акції з помірним характером зростання та пайові інвестиційні фонди

Слова

більшу, дослідить, Відмінність, середній

Рівень 2

Порівняння ризику та винагороди

Гроші, вкладені в дану категорію передбачають низький рівень _____. Але і, норма прибутку зазвичай є _____. Ця категорія вважається більш безпечним варіантом інвестиції, ніж варіанти з високим ризиком, проте запропонована норма прибутку є меншою за період часу.

Характеристики рівня

Низький рівень ризику, але й мала винагорода.

Яким чином заробляються гроші:

Норма прибутку виплачується за те, що гроші зберігаються в фонді впродовж узгодженого терміну, як правило, це - _____ зобов'язання.

Доступність грошей:

Доступні в екстренних випадках, але зі значними комісіями або штрафами за те, що гроші знімаються _____ узгодженого терміну.

Приклади

- Ощадні облігації
- Державні облігації
- Корпоративні облігації

Слова

довший, втрат, довгострокове, раніше, низькою

Рівень 1

Порівняння ризику та винагороди

Гроші, що інвестуються, використовуються або зберігаються в цій категорії, майже не мають шансів на інвестиційні втрати. Вважається, що вони є _____ формою інвестиції. Однак норма прибутку зазвичай є _____ . Ця категорія унікальна, оскільки гроші можуть бути дуже ліквідними.

Характеристики рівня

Майже ніякого ризику, невеликий прибуток, або його відсутність.

Яким чином заробляються гроші:

У формі відсотків, якщо гроші зберігаються в фінансовій установі впродовж узгодженого терміну, як правило, це _____ зобов'язання.

Доступність грошей:

Ліквідні. Доступні з невеликими витратами чи зусиллями.

Приклади

- Готівкові та депозитні рахунки
- Казначейські векселі або депозитні сертифікати
- Страхування

Слова

короткострокове, найбезпечнішою, низькою

Використання онлайн-інструменту відстеження акцій

Перейдіть на https://www.google.com/finance/?hl=uk скористайтеся меню пошуку, що знаходиться у верхній частині вебсторінки. Введіть для пошуку – **Netflix, Inc. (NFLX • NASDAQ)**

Перегляньте всю інформацію про компанію (чим займається, яка була динаміка ціни акцій з початку року та за минулі 5 років, які фінансові показники компанії...)

Знайдіть інформацію про три компанії, які ви використаєте для інвестування. Ви можете переглянути список компаній Нью-Йоркської фондової біржі: Список Компаній доступний за посиланням: http://www.advfn.com/nyse/newyorkstockexchange.asp. Як тільки ви визначитесь з компаніями, які вас цікавлять, дізнайтеся більше інформації про них на наступному вебсайті: https://www.google.com/finance/?hl=uk.

Компанія 1

Заповніть таблицю інформацією про кожну компанію

Питання	Відповідь
Який є тикер (тикерна назва) компанії?	
Які товари або послуги надає компанія?	
Ціна акцій зростає чи знижується? Як ви дійшли такого висновку?	
Чому акції цієї компанії вас приваблюють?	
На вашу думку, чи є ризик при купівлі акцій? Чому?	

Компанія 2

Заповніть таблицю інформацією про кожну компанію

Питання	Відповідь
Який є тикер (тикерна назва) компанії?	
Які товари або послуги надає компанія?	
Ціна акцій зростає чи знижується? Як ви дійшли такого висновку?	
Чому акції цієї компанії вас приваблюють?	
На вашу думку, чи є ризик при купівлі акцій? Чому?	

Компанія 3

Заповніть таблицю інформацією про кожну компанію

Питання	Відповідь
Який є тикер (тикерна назва) компанії?	
Які товари або послуги надає компанія?	
Ціна акцій зростає чи знижується? Як ви дійшли такого висновку?	
Чому акції цієї компанії вас приваблюють?	
На вашу думку, чи є ризик при купівлі акцій? Чому?	

Ім’я

Дата

ТЕСТ: ІНВЕСТУВАННЯ В ПОРІВНЯННІ З ЗАОЩАДЖЕННЯМИ

Прочитайте уважно кожне запитання та виберіть найкращу відповідь.

1 **Яка основна причина, чому люди інвестують власні гроші?**

- ☐ Для того, щоб мати вибір
- ☐ Для того, щоб дізнатися більше про нерухомість
- ☐ Для того, щоб збільшити вартість грошей
- ☐ Для того, щоб монетизувати ризики

2 **Який з наведених нижче варіантів означає відкладання частини поточного доходу для використання в майбутньому?**

- ☐ Торгівля
- ☐ Заощадження
- ☐ Заробіток
- ☐ Оцінювання

3 **Який існує зв'язок між ризиком та винагородою?**

- ☐ Із збільшенням ризику зростає і винагорода
- ☐ Зі зменшенням ризику винагорода зростає
- ☐ Зі збільшенням ризику винагорода не змінюється
- ☐ Зі зменшенням ризику винагорода не змінюється

4 **Обіцянка повернути позичені гроші за фіксованою процентною ставкою в майбутньому відома як:**

- ☐ Акція
- ☐ Облігація
- ☐ Ліквідність
- ☐ Винагорода

5 **Який з наведених термінів характеризує визначену частку у власності корпорації?**

- ☐ Вартість
- ☐ Повернення
- ☐ Матриця
- ☐ Акції

Ім’я | Дата

ЗАВДАННЯ ДЛЯ СТУДЕНТІВ: ДОВГОСТРОКОВІ ІНВЕСТИЦІЇ

1. Перед заняттям перегляньте сторінки з завданнями для студентів та зверніть увагу на основні теми та ідеї.

2. Використовуйте відведені сторінки для запису основних тез та ідей, висвітлених під час заняття.

3. Обов'язково збережіть документ з відповідною назвою в особистому робочому кабінеті, щоб скористатись ним пізніше.

Дискусія: Фінансове планування

Дайте відповідь на наступне запитання:

1. Які важливі елементи вам слід враховувати, складаючи фінансовий план?

Дайте визначення кожному з зазначених ризиків:

Ризик	Визначення
Ринковий ризик	
Ризик ліквідності	

Ризик інфляції	
Ризик довголіття	

Дослідження: Прийняття інвестиційних рішень

1. Чому потрібно відкладати на пенсію на власний індивідуальний інвестиційний рахунок?

2. Які є переваги і недоліки українських недержавних пенсійних фондів? Напишіть 3 основні переваги і недоліки

Ім’я

Дата

ТЕСТ: ДОВГОСТРОКОВІ ІНВЕСТИЦІЇ

Прочитайте уважно кожне запитання та виберіть найкращу відповідь.

1 **Який з перелічених видів ризику вплинув на інвестицію, вартість якої зменшилася в результаті економічного спаду?**

- ☐ Ризик ліквідності
- ☐ Ризик інфляції
- ☐ Ризик довговічності інвестиції
- ☐ Ринковий ризик

2 **Який з наведених варіантів описує загальне зростання цін в економіці?**

- ☐ Стагнація
- ☐ Інфляція
- ☐ Ескалація
- ☐ Скорочення

3 **Який вид ризику може вплинути на те, що людина залишиться без пенсійних грошей швидше, ніж вона помре?**

- ☐ Ризик ліквідності
- ☐ Ризик інфляції
- ☐ Ризик довголіття
- ☐ Ринковий ризик

4 **Ризик, що виникає коли інвестор не в змозі виконати фінансові зобов’язання називається...**

- ☐ Ризик ліквідності
- ☐ Ризик інфляції
- ☐ Ризик довголіття
- ☐ Ринковий ризик

5 **Що можна не враховувати при складанні фінансового плану:**

- ☐ Цілі інвестування
- ☐ Поточну ситуацію з фінансами
- ☐ Страхування
- ☐ Облікову ставку НБУ

Ім’я

Дата

ЗАВДАННЯ ДЛЯ СТУДЕНТІВ: РИЗИКИ ТА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ

1. Перед заняттям перегляньте сторінки з завданнями для студентів та зверніть увагу на основні теми та ідеї.

2. Використовуйте відведені сторінки для запису основних тез та ідей, висвітлених під час заняття.

3. Обов'язково збережіть документ з відповідною назвою в особистому робочому кабінеті, щоб скористатись ним пізніше.

Дискусія: Ризики та відповідальність

1. Дайте визначення, що таке страхування.

Дослідження: Піти на ризик чи ні

1. Дайте визначення поняттю «ризик».

2. У чому різниця між контрольованими та неконтрольованими ризиками?

3. Дайте визначення поняттю «мінімізувати» (або пом'якшити) ризик.

Заповніть таблицю, щоб продемонструвати відмінності між страховими та нестраховими ризиками

Страхові ризики	Нестрахові ризики

Історії про відсутність страховок

Прочитайте кожну запропоновану ситуацію. Виберіть одну і придумайте історію про людину, яка зазнала збитків через відсутність страховки, а потім дайте відповіді на запитання. **Нижче наведено приклад.**

Приклад ситуації:

Тамара запалила свічку у вітальні _____ .

Приклад історії:

Тамара запалила свічку у вітальні, а потім пішла на кухню, щоб зробити собі канапку. Поки вона була на кухні, її собака, Мейсі, перекинув свічку. Свічка спричинила пожежу і загорілися меблі в кімнаті. Тамара зателефонувала 101. Пожежники загасили вогонь, але це сталося вже після того, як він завдав шкоди її вітальні на 50 000 гривень. Тамарі довелося взяти гроші зі своїх заощаджень і влаштуватися на додаткову роботу, щоб відшкодувати збитки.

Чи був би результат іншим, якби ця подія була застрахована?

Відповідь: *Страховка покрила б збитки, і їй не довелося б витрачати свої заощадження або шукати додаткову роботу.*

Відповідь: *Вона не повинна була запалювати свічку і виходити з кімнати.*

Що могла зробити Тамара, щоб зменшити ризик пожежі?

Відповідь: *Вона не повинна була запалювати свічку і виходити з кімнати.*

Ситуація 1: Олена

Одного разу ввечері Олена їхала додому, коли _____ .

(Додайте в історію автомобіль)

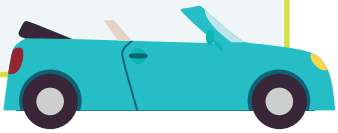

Ситуація 2: Олег

Олег стояв на драбині, прибираючи листя з ринви, коли_____ .

(Додайте в історію потребу в невідкладній медичній допомозі та/або тему здоров'я.)

Ситуація 3: Данило

Данило і раніше потрапляв у сильні шторми, але ніколи не був у такому _____ .

(Додайте в історію будинок)

Ситуація, яку я обрав/ла:

Моя історія:

1. Як би змінився результат, якби людина з вашої історії мала страхування?

2. Що людина з вашої історії могла б зробити по-іншому, щоб запобігти цій ситуації?

Ім’я

Дата

ТЕСТ: РИЗИКИ ТА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ

Прочитайте уважно кожне запитання та виберіть найкращу відповідь.

1 **Що з наведеного нижче є перевагою придбання страховки?**

- [ ] Фінансова компенсація у разі втрати або завданої шкоди
- [ ] Доступ до спільних ризиків та відповідальності
- [ ] Збільшення ризику руйнівної події
- [ ] Негайне збільшення контрольованих ризиків

2 **Який з запропонованих варіантів не є об’єктом страхування?**

- [ ] Автомобіль
- [ ] Промова
- [ ] Життя
- [ ] Майно

3 **Як впливатиме на ризик втрати непрацездатності або ризик важкого захворювання регулярне проходження медогляду?**

- [ ] Негативно, ризик лише збільшиться
- [ ] Нейтрально, не матиме впливу на ризик
- [ ] Позитивно, ризик зменшиться

4 **Встановлення детекторів диму свідчить про те, що людина має намір:**

- [ ] Наразити себе на ризик
- [ ] Мінімізувати ризик
- [ ] Збільшити ризик
- [ ] Передати ризик

Ім’я

Дата

ЗАВДАННЯ ДЛЯ СТУДЕНТІВ: ВИДИ СТРАХУВАННЯ

1. Перед заняттям перегляньте сторінки з завданнями для студентів та зверніть увагу на основні теми та ідеї.

2. Використовуйте відведені сторінки для запису основних тез та ідей, висвітлених під час заняття.

3. Обов'язково збережіть документ з відповідною назвою в особистому робочому кабінеті, щоб скористатись ним пізніше.

Дослідження: Види страхування

1. Дайте визначення кожному терміну.

Страхова премія:

Страхувальник:

Страхове покриття:

Франшиза:

Заява про випадок:

2. Опишіть кожен тип страхування:

Страхування будинку (власного та орендованого):

Страхування від нещасного випадку:

Страхування на випадок хвороби (медичне страхування):

Страхування життя:

Страхування автомобіля:

Дослідження видів страхування

Знайдіть відповіді на питання по кожному з п'яти видів страхування.

Група 1: Страхування автотранспорту

1. Що таке страхування автомобіля (КАСКО), страхування від нещасних випадків на транспорті та страхування відповідальності автовласника?

2. Як впливає ваша особиста історія водіння (включаючи штрафи, наявність аварій та кредитна історія) на страхові премії?

3. З яких причин страхова компанія може відмовити в виплаті?

Група 2: Страхування власника будинку та орендаря

1. Коли варто застрахувати будинок?

2. Що покриває страхування будинку ?

3. Від чого залежить вартість страхових премій?

4. Що варто включити у страхове покриття?

Група 3: Страхування на випадок хвороби (медичне страхування):

1. Чи є різниця у термінах «співоплата» та «співстрахування»? Що вони означають?

2. Хто в кінцевому підсумку несе відповідальність за оплату медичних рахунків?

3. Що таке франшиза?

4. Наведіть приклади профілактичних медичних послуг?

Група 4: Страхування життя

1. У чому різниця між довгостроковим та строковим страхуванням?

2. Кому варто придбати страхування життя?

3. Коли найкраще купувати страхування життя?

4. Що таке бенефіціар (вигодонабувач)?

Група 5: Страхування на випадок довгострокової втрати працездатності або на випадок довгострокового догляду за особою

1. У чому різниця між страхуванням на випадок довгострокової втрати працездатності та страхуванням на випадок довгострокового догляду за особою?

2. Що таке "відмова від премії" у довгостроковому страхуванні на випадок втрати працездатності?

Дослідження: Виплати за страховкою

Ваше страхове портфоліо

Дотримуйтесь наступних кроків для створення власного страхового портфоліо:

1. Ваше портфоліо повинне включати перелік видів страхування, які, на вашу думку, будуть важливими для вас протягом наступних 10 років;

2 Обирайте з наступних типів страхування:

- Автомобіля;
- Будинку;
- На випадок хвороби;
- Життя;
- На випадок довгострокової втрати працездатності.

3 Знайдіть інформацію в Інтернеті;

4 Скопіюйте та вставте таблицю, щоб вона відповідала кількості видів страхування, які ви хочете включити у своє портфоліо. (Деякі з них наведено в таблиці, але вам може знадобитися більше);

5 Заповніть таблицю для кожного виду страхування у вашому портфоліо;

3 Надайте детальну інформацію про обране вами страхування. Інформація повинна включати:

- Тип страхового полісу.
- Чому ви обрали це страхове покриття для свого портфоліо.
- Три особливості/переваги покриття, які є важливими для вас.
- Будь-яка додаткова інформація, яку ви вважаєте за потрібне зазначити.

Необхідна інформація для портфоліо	Опис та пояснення
Тип страхового поліса	
Чому обрали даний тип поліса	
Особливості/ переваги поліса	
Додаткова інформація	

Необхідна інформація для портфоліо	Опис та пояснення
Тип страхового поліса	
Чому обрали даний тип поліса	
Особливості/ переваги поліса	
Додаткова інформація	

Необхідна інформація для портфоліо	Опис та пояснення
Тип страхового поліса	
Чому обрали даний тип поліса	
Особливості/ переваги поліса	
Додаткова інформація	

Необхідна інформація для портфоліо	Опис та пояснення
Тип страхового поліса	
Чому обрали даний тип поліса	
Особливості/ переваги поліса	
Додаткова інформація	

Необхідна інформація для портфоліо	Опис та пояснення
Тип страхового поліса	
Чому обрали даний тип поліса	
Особливості/ переваги поліса	
Додаткова інформація	

Необхідна інформація для портфоліо	Опис та пояснення
Тип страхового поліса	
Чому обрали даний тип поліса	
Особливості/ переваги поліса	
Додаткова інформація	

Ім’я

Дата

ТЕСТ: ПЛАНУВАННЯ МАЙБУТНЬОГО

Дайте відповідь на наступні запитання:

1. Що таке акції, облігації та пайові інвестиційні фонди? Що між ними є схожого? Та чим вони відрізняються?

2. Що таке фондовий ринок? Напишіть два способи, яким чином фондовий ринок допомагає інвесторам?

3. Що означає зменшити ризик? Наведіть приклад ризику, який можна зменшити.

4. Що таке страхування? Чому важливо мати страховку? Наведіть приклад того, яким чином страхування захистить вас, якщо пожежа з нищить ваш будинок.

5. Юрій має бажання достроково вийти на пенсію та мати дохід, який забезпечить йому фінансову незалежність на пенсії. Які інвестиційні та страхові поради ви можете дати Юрію, які б допомогли йому реалізувати плани щодо фінансової свободи на пенсії?

Ім’я

Дата

ЗАВДАННЯ ДЛЯ СТУДЕНТІВ: МІЙ ІНВЕСТИЦІЙНИЙ ПЛАН

Онлайн-дослідження

Дослідження акцій. Виконайте онлайн-пошук за ключовими словами, наприклад, «як досліджувати акції» або «як вибрати акції», щоб отримати інформацію. **Читайте статті та поради** на фінансових веб-сайтах. **Подумайте про компанії**, які ви вже знаєте і які вам подобаються, і дослідіть їхній фінансовий стан, перш ніж інвестувати в них.

Інформаційні джерела:

Нью-Йоркська фондова біржа: списки компаній:

- http://www.advfn.com/nyse/newyorkstockexchange.asp
- https://www.nasdaq.com/
- https://www.advfn.com/nasdaq/nasdaq.asp

Google Фінанси

- https://www.google.com/finance

Вибір акцій

Оберіть принаймні 10 акцій з із загальною інвестиційною вартістю приблизно 50 000 доларів США. Тобто врахуйте не лише ціну на акцію (за 1 штуку), а й скільки яких акцій ви хочете додати у свій портфель.

Пам'ятайте, портфель має бути диверсифікованим шляхом включення акцій різного рівня ризику та з широкого діапазону галузей чи ринкових секторів. Запишіть необхідну інформацію про кожну акцію у відведеному місці.

Акції №1

Назва:

Тікер:

Ціна за акцію:

1. Напишіть коротку характеристику компанії, включно з тим, що вона робить/виробляє, в якому секторі вона працює, її розмір та будь-яку іншу відповідну інформацію.

2. Обґрунтуйте свій вибір. Зазначте джерела чи інформацію, які ви використовували для прийняття цього рішення

Акції №2

Назва:

Тікер:

Ціна за акцію:

1. Напишіть коротку характеристику компанії, включно з тим, що вона робить/виробляє, в якому секторі вона працює, її розмір та будь-яку іншу відповідну інформацію.

2. Обґрунтуйте свій вибір. Зазначте джерела чи інформацію, які ви використовували для прийняття цього рішення

Акції №3

Назва:

Тікер:

Ціна за акцію:

1. Напишіть коротку характеристику компанії, включно з тим, що вона робить/виробляє, в якому секторі вона працює, її розмір та будь-яку іншу відповідну інформацію.

2. Обґрунтуйте свій вибір. Зазначте джерела чи інформацію, які ви використовували для прийняття цього рішення

Акції №4

Назва:

Тікер:

Ціна за акцію:

1. Напишіть коротку характеристику компанії, включно з тим, що вона робить/виробляє, в якому секторі вона працює, її розмір та будь-яку іншу відповідну інформацію.

2. Обґрунтуйте свій вибір. Зазначте джерела чи інформацію, які ви використовували для прийняття цього рішення

Акції №5

Назва:

Тікер:

Ціна за акцію:

1. Напишіть коротку характеристику компанії, включно з тим, що вона робить/виробляє, в якому секторі вона працює, її розмір та будь-яку іншу відповідну інформацію.

2. Обґрунтуйте свій вибір. Зазначте джерела чи інформацію, які ви використовували для прийняття цього рішення

Акції №6

Назва:

Тікер:

Ціна за акцію:

1. Напишіть коротку характеристику компанії, включно з тим, що вона робить/виробляє, в якому секторі вона працює, її розмір та будь-яку іншу відповідну інформацію.

2. Обґрунтуйте свій вибір. Зазначте джерела чи інформацію, які ви використовували для прийняття цього рішення

Акції №7

Назва:

Тікер:

Ціна за акцію:

1. Напишіть коротку характеристику компанії, включно з тим, що вона робить/виробляє, в якому секторі вона працює, її розмір та будь-яку іншу відповідну інформацію.

2. Обґрунтуйте свій вибір. Зазначте джерела чи інформацію, які ви використовували для прийняття цього рішення

Акції №8

Назва:

Тікер:

Ціна за акцію:

1. Напишіть коротку характеристику компанії, включно з тим, що вона робить/виробляє, в якому секторі вона працює, її розмір та будь-яку іншу відповідну інформацію.

2. Обґрунтуйте свій вибір. Зазначте джерела чи інформацію, які ви використовували для прийняття цього рішення

Акції №9

Назва:

Тікер:

Ціна за акцію:

1. Напишіть коротку характеристику компанії, включно з тим, що вона робить/виробляє, в якому секторі вона працює, її розмір та будь-яку іншу відповідну інформацію.

2. Обґрунтуйте свій вибір. Зазначте джерела чи інформацію, які ви використовували для прийняття цього рішення

Акції №10

Назва:

Тікер:

Ціна за акцію:

1. Напишіть коротку характеристику компанії, включно з тим, що вона робить/виробляє, в якому секторі вона працює, її розмір та будь-яку іншу відповідну інформацію.

2. Обґрунтуйте свій вибір. Зазначте джерела чи інформацію, які ви використовували для прийняття цього рішення

Прогнози

Напишіть опис (200-300 слів) принаймні трьох позитивних і двох негативних факторів, які можуть вплинути на ціну обраних вами акцій у найближчі десять років.

Ім’я

Дата

ЧЕКЛИСТ ПРОЄКТУ: МІЙ ІНВЕСТИЦІЙНИЙ ПЛАН

Використайте інформацію зазначену в чеклисті для створення диверсифікованого портфеля акцій з інвестиційною вартістю 50 000 доларів.

Огляд проєкту

Створіть портфель акцій. Виберіть десять акцій із загальною інвестиційною вартістю приблизно 50 000 доларів США.

Портфель має бути диверсифікованим шляхом включення акцій різного рівня ризику та з широкого діапазону галузей чи ринкових секторів. **Запишіть інформацію про кожну вибрану акцію** разом із обґрунтуванням чому ви додали її до портфеля. **Напишіть опис** принаймні **трьох позитивних і двох негативних факторів**, які можуть вплинути на акції у вашому портфелі. **Відстежуйте свій інвестиційний портфель** впродовж певного часу, додаючи акції в інструмент відстеження інвестиційного портфеля.

Ключове питання:
Як інвестування на біржі зможе допомогти вам заробити більше грошей або втратити їх?

Фондовий портфель

- [ ] **Використовуйте онлайн-ресурси**, щоб дослідити та вибрати портфель щонайменше з десяти акцій.
  - Перегляньте розділ **Завдання для студентів: Мій інвестиційний план**, щоб отримати поради щодо пошуку та джерел;
  - Диверсифікуйте, включивши акції з різними рівнями ризику та з широкого діапазону галузей або секторів ринку.
- [ ] Запишіть інформацію про вибрані акції на сторінках **Завдання для студентів: Мій інвестиційний план**
  - Визначте акцію, її символ і ціну за акцію;
  - Підсумуйте, якою є акція;
  - Обґрунтуйте, чому ви вибрали кожну акцію.

Прогнози

- [ ] **Напишіть опис (200-300 слів),** передбачаючи принаймні три позитивні та два негативні фактори, які можуть вплинути на ціну обраних вами акцій у наступні десять років.
    - Напишіть свій прогноз на сторінках **Завдання для студентів: Мій інвестиційний план.**

Відстеження портфеля

- [ ] **Моніторте та відстежуйте свої акції.**
    - Виберіть інструмент відстеження портфеля, наприклад інструмент Google Finance: **https://www.google.com/finance/portfolio/**
    - Переконайтеся, що обраний вами інструмент можна адаптувати до реального фондового ринку. Він повинен показувати прибутки та втрати та іншу відповідну інформацію для кожної акції та для портфеля в цілому.
    - Ви також можете прийняти рішення створити власний інструмент у програмі для роботи з електронними таблицями.
- [ ] **Введіть дані про свої акції** в інструмент відстеження інвестиційного портфеля.
- [ ] **Регулярно моніторте свій портфель.**

Презентація

- [ ] **Поділіться своїм портфелем акцій з групою**, **пояснюючи свій вибір і результати**. Поясніть, як ви диверсифікували ваш портфель з метою зменшення фінансового ризику.

JA Ukraine | Member of JA Worldwide

ГРУПОВА РОБОТА

Опис ситуації

Ви працюєте у групах по 3-5 осіб. Уявіть, що сьогодні 1 січня 2024 року і ви інвестиційні менеджери одного з відомих банків (наприклад JP Morgan Chase). Вам потрібно запропонувати вашому постійному клієнту портфель акцій американських компаній. У портфелі має бути 8 акцій компаній. Натомість у вас є перелік з 20 акцій різних компаній США. Ви маєте обрати з них лише 8.

Завдання

1. Ви маєте, не використовуючи жодні джерела інформації обрати 8 з 20 компаній з наданого вам списку;
2. Використовуючи інструменти Google Finance визначити дохідність (збитковість) кожної з обраної вами акцій від початку року до сьогодні (YTD);
3. Ви маєте розрахувати загальний результат вашого інвестиційного портфеля. Для цього додайте результати зміни вартості усіх ваших акцій (для прикладу +5,83% - 3% + 7,32%...), та розділіть на результат на 8;
4. Зробіть коротку презентацію вашої діяльності: опис вашого портфеля, фінансовий результат інвестування та найкращу та найгіршу операцію.

Перелік компаній для формування портфеля			
№	Назва компанії	Тікер	Опис
1	Apple Inc	AAPL	**Apple Inc.** — американська багатонаціональна технологічна компанія зі штаб-квартирою в Купертіно, Каліфорнія. Apple є найбільшою у світі технологічною компанією за обсягом доходу, її дохід у 2022 році склав 394,3 мільярда доларів США. Станом на березень 2023 року Apple є найбільшою компанією світу за ринковою капіталізацією. Станом на червень 2022 року Apple є четвертим за величиною постачальником персональних комп'ютерів за обсягом продажів і другим за величиною виробником мобільних телефонів у світі.
2	Microsoft Corp	MSFT	**Microsoft Corporation** — американська багатонаціональна технологічна корпорація зі штаб-квартирою в Редмонді, штат Вашингтон. Найвідомішими програмними продуктами Microsoft є лінійка операційних систем Windows, пакет Microsoft Office, а також веб-браузери Internet Explorer і Edge. Його флагманськими апаратними продуктами є ігрові консолі Xbox і лінійка персональних комп'ютерів із сенсорним екраном Microsoft Surface. Microsoft посіла 14 місце в рейтингу Fortune 500 найбільших корпорацій США за загальним доходом у 2022 році; станом на 2022 рік він був найбільшим у світі виробником програмного забезпечення за доходами.
3	Amazon.com, Inc.	AMZN	**Amazon.com, Inc.** — це американська багатонаціональна технологічна компанія, яка спеціалізується на електронній комерції, хмарних обчисленнях, онлайн-рекламі, цифровому потоковому ефірі та штучному інтелекті. Його часто називають «однією з найвпливовіших економічних і культурних сил у світі» і часто вважають одним із найдорожчих світових брендів. Вважається однією з «великої п'ятірки» американських технологічних компаній, поряд з Alphabet, Apple, Meta та Microsoft.

4	Exxon Mobil Corp	XOM	**Корпорація ExxonMobil** є американською багатонаціональною нафтогазовою корпорацією та найбільшим прямим нащадком Standard Oil Джона Д. Рокфеллера. Компанія, яка отримала свою нинішню назву в 1999 році після злиття Exxon і Mobil, вертикально інтегрована в усю нафтову та газову промисловість, а також входить до складу хімічного підрозділу, який виробляє пластик, синтетичний каучук та інші хімічні продукти.
5	Alphabet Inc Class A	GOOGL	**Alphabet Inc. (ГУГЛ)** — американський багатонаціональний технологічний конгломерат холдингової компанії зі штаб-квартирою в Маунтін-В'ю, Каліфорнія. Вона була створена в результаті реструктуризації Google 2 жовтня 2015 року і стала материнською компанією Google і кількох колишніх дочірніх компаній Google. Alphabet є третьою у світі технологічною компанією за доходами та однією з найдорожчих компаній світу. Це одна з «великої п'ятірки» американських компаній інформаційних технологій, поряд з Amazon, Apple, Meta та Microsoft.
6	Walmart Inc	WMT	**Walmart Inc.** — американська багатонаціональна корпорація роздрібної торгівлі, яка управляє мережею гіпермаркетів, універмагів дискаунтерів і продуктових магазинів у Сполучених Штатах зі штаб-квартирою в Бентонвіллі, штат Арканзас. Компанію заснували брати Сем і Джеймс «Бад» Уолтони в сусідньому Роджерсі, штат Арканзас, у 1962 році та зареєстровано відповідно до Загального закону про корпорацію штату Делавер 31 жовтня 1969 року. Вона також володіє та керує роздрібними складами Sam's Club. Станом на 31 жовтня 2022 року Walmart налічує 10 586 магазинів і клубів у 24 країнах, які працюють під 46 різними назвами.

7	Procter & Gamble Co	PG	**Procter & Gamble Company** — американська багатонаціональна корпорація споживчих товарів зі штаб-квартирою в Цинциннаті, штат Огайо, заснована в 1837 році Вільямом Проктером і Джеймсом Гемблом. Вона спеціалізується на широкому асортименті товарів для особистого здоров'я/здоров'я споживачів, особистої гігієни та засобів гігієни; ці продукти організовані в кілька сегментів, включаючи красу; грумінг; охорона здоров'я; тканина і догляд за собою; і догляд за дітьми, жінками та сім'єю. До продажу Pringles Kellogg's портфель продуктів також включав їжу, закуски та напої.
8	General Electric Co	GE	**General Electric Company** — американський багатонаціональний конгломерат, заснований у 1892 році, зареєстрований у штаті Нью-Йорк зі штаб-квартирою в Бостоні. Компанія працює в галузі авіації, енергетики, відновлюваної енергетики, цифрової промисловості, адитивного виробництва, венчурного капіталу та фінансів. У 2020 році GE увійшла до списку Fortune 500 як 33-тя найбільша компанія в США за валовим доходом.
9	Boeing Co	BA	**Компанія Boeing** є американською багатонаціональною корпорацією, яка проектує, виробляє та продає літаки, гвинтокрили, ракети, супутники, телекомунікаційне обладнання та ракети по всьому світу. Компанія також надає послуги з лізингу та підтримки продукту. Boeing є одним з найбільших світових виробників аерокосмічної продукції; це третій за величиною оборонний підрядник у світі, виходячи з доходів у 2020 році, і є найбільшим експортером у Сполучених Штатах за вартістю в доларах. Акції Boeing є складовою промислового індексу Dow Jones. Компанія Boeing була заснована Вільямом Боїнгом у Сіетлі, штат Вашингтон, 15 липня 1916 року.

10	Tesla Inc	TSLA	**Tesla, Inc.** є американською компанією, яка спеціалізується на виробництві електромобілів, сонячних панелей та систем зберігання енергії. Заснована у 2003 році Мартіном Ебергардом та Марком Тарпеннінгом, Tesla швидко стала однією з найвідоміших автомобільних марок у світі. Компанія відома своїми інноваційними технологіями та прагненням до сталого розвитку, пропонуючи продукти, які зменшують залежність від викопного палива. Під керівництвом Ілона Маска, Tesla розширила свій асортимент, включивши в нього моделі автомобілів, такі як Model S, Model 3, Model X та Model Y3. Tesla також активно розвиває інфраструктуру зарядних станцій та пропонує рішення для зберігання енергії, такі як Powerwall та Megapack.
11	NVIDIA Corporation	NVDA	**Корпорація Nvidia** є американською багатонаціональною технологічною компанією, зареєстрованою в Делавері та розташованою в Санта-Кларі, Каліфорнія. Це компанія, що розробляє програмне забезпечення та безкомпонентні процесори, розробляє графічні процесори, інтерфейс програмування додатків для науки про дані та високопродуктивних обчислень, а також системні блоки на чіпі для мобільних комп'ютерів і автомобільного ринку. Nvidia є домінуючим постачальником обладнання та програмного забезпечення штучного інтелекту. Професійна лінійка графічних процесорів компанії використовується в робочих станціях для таких галузей, як архітектура, інженерія та будівництво, медіа та розваги, автомобільна промисловість, наукові дослідження та виробничий дизайн.
12	JPMorgan Chase & Co	JPM	**JPMorgan Chase & Co.** — американська багатонаціональна компанія з надання фінансових послуг зі штаб-квартирою в Нью-Йорку та зареєстрована в Делавері. Це найбільший банк у Сполучених Штатах і найбільший у світі за ринковою капіталізацією. Будучи найбільшим із банків Великої четвірки, Рада з фінансової стабільності вважає цю фірму системно важливою.

13	Meta Platforms Inc	META	**Meta Platforms, Inc.,** раніше називалася Facebook, Inc. і TheFacebook, Inc., є американським багатонаціональним технологічним конгломератом, що базується в Менло-Парк, Каліфорнія. Компанія володіє Facebook, Instagram і WhatsApp, серед інших продуктів і послуг. Meta є однією з найдорожчих компаній у світі та входить до десятки найбільших публічних корпорацій Сполучених Штатів. Вважається однією з «великої п'ятірки» американських інформаційних компаній, поряд з Alphabet, Amazon, Apple і Microsoft. Продукти та послуги Meta включають Facebook, Instagram, WhatsApp, Messenger.
14	Netflix Inc	GE	**Netflix** — це американський сервіс трансляції відео на вимогу за підпискою, який належить і управляється компанією Netflix, Inc., розташованою в Лос-Гатос, Каліфорнія. Він пропонує фільми та телесеріали різних жанрів і доступний кількома мовами. Netflix було запущено 16 січня 2007 року, майже через десять років після того, як Netflix, Inc. запустила послугу DVD-поштою. Маючи понад 232 мільйони платних підписок у понад 190 країнах, це сервіс потокового передавання відео за запитом із найбільшою кількістю підписок. До 2022 року оригінальна продукція становила половину бібліотеки Netflix у Сполучених Штатах, і компанія зважилася на інші категорії, такі як публікація відеоігор через сервіс Netflix.
15	Alibaba Group Holding	BABA	**Alibaba Group Holding Limited, або Alibaba**, є китайською багатонаціональною технологічною компанією, що спеціалізується на електронній комерції, роздрібній торгівлі, Інтернеті та технологіях. Заснована 28 червня 1999 року в Ханчжоу, провінція Чжецзян, компанія надає послуги з продажу між споживачами, бізнес-споживачам і бізнес-бізнесу через веб-портали, а також послуги електронних платежів, пошукові системи покупок і хмарні технології. Обчислювальні послуги. Вона володіє та керує різноманітним портфелем компаній по всьому світу в багатьох секторах бізнесу

16	SVB Financial Group	SVB	**Silicon Valley Bank (SVB)** був державним комерційним банком зі штаб-квартирою в Санта-Кларі, Каліфорнія. Вона мала філії в Каліфорнії та Массачусетсі. Банк був основною дочірньою компанією SVB Financial Group, публічної банківської холдингової компанії, яка мала офіси в 15 штатах США та понад дюжині міжнародних юрисдикцій. Як регіональний банк у зоні затоки, SVB пропонував послуги, спеціально розроблені для задоволення потреб індустрії технологій, і незабаром став найбільшим банком за депозитами в Кремнієвій долині та банком, яким надають перевагу майже половина всіх венчурних технологічних стартапів.
17	United Health Group	UNH	**UnitedHealth Group Incorporated** є комерційною американською багатонаціональною керованою медичною та страховою компанією, розташованою в Міннетонка, Міннесота. Пропонуючи продукти охорони здоров'я та страхові послуги, це одинадцята компанія у світі за доходами, найбільша компанія з охорони здоров'я за доходами та найбільша страхова компанія за чистими преміями. Доходи UnitedHealthcare складають 80% від загального доходу Групи. Компанія посідає 11 місце в рейтингу Fortune Global 500 за 2022 рік.
18	Barrick Gold Corp	GOLD	**Barrick Gold Corporation** – це гірничодобувна компанія, яка виробляє золото та мідь, має 16 діючих підприємств у 13 країнах. Штаб-квартира знаходиться в Торонто, Онтаріо, Канада. Вона веде видобуток корисних копалин в Аргентині, Канаді, Чилі, Кот-д'Івуарі, Демократичній Республіці Конго, Домініканській Республіці, Малі, Папуа-Новій Гвінеї, Саудівській Аравії, Танзанії, США та Замбії.

19	SVB Financial Group	SVB	**Ford Motor Company** — американський багатонаціональний виробник автомобілів зі штаб-квартирою в Дірборні, штат Мічиган, США. Вона була заснована Генрі Фордом і зареєстрована 16 червня 1903 року. Компанія продає автомобілі та комерційні транспортні засоби під брендом Ford, а також автомобілі класу люкс під брендом Lincoln.
20	Pfizer	PFE	**Pfizer Inc.** — американська багатонаціональна фармацевтична та біотехнологічна корпорація зі штаб-квартирою в The Spiral на Манхеттені, Нью-Йорк. Компанію було засновано в 1849 році в Нью-Йорку двома німецькими підприємцями Чарльзом Пфайзером і його двоюрідним братом Чарльзом Ф. Ерхартом. Pfizer розробляє та виробляє ліки та вакцини для імунології, онкології, кардіології, ендокринології та неврології. Найбільшими продуктами компанії за обсягом продажів є вакцина Pfizer–BioNTech проти COVID-19 та віагра.